

Uppföljning av Helsingborgs livskvalitetsprogram

2023

Uppföljning av livskvalitetsprogrammet – 2023

Framtagen av Stadsledningsförvaltningen och Miljöförvaltningen i
Helsingborgs stad

Datum: 2023-12-15

Diarienummer: 00201/2023

Omslagsfoto: Svamputställning på Fredriksdal, 2016

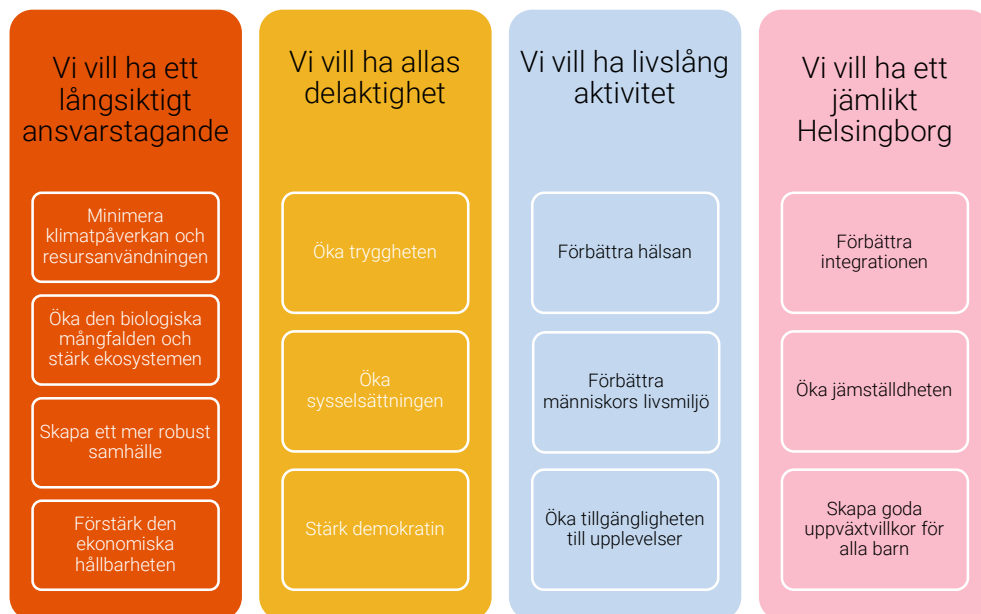
Fotograf: Anna Bank

Innehåll

En uppföljning av livskvalitet i Helsingborg	4
Sammanfattning.....	5
Viljeinriktning långsiktigt ansvarstagande	8
Minimera klimatpåverkan och resursanvändningen.....	8
Öka den biologiska mångfalden och stärk ekosystemen	10
Öka samhällets robusthet.....	12
Ekonomisk hållbarhet	14
Viljeinriktning allas delaktighet.....	15
Öka tryggheten.....	15
Öka sysselsättningen.....	18
Stärk demokratin	23
Viljeinriktning livslång aktivitet	27
Förbättra hälsan	27
Förbättra människors livsmiljö	33
Öka tillgängligheten till upplevelser.....	36
Viljeinriktning ett jämlikt Helsingborg	40
Stärk integrationen	40
Öka jämställdheten	43
Skapa goda uppväxtvillkor för alla barn och unga	46
Källor	48

En uppföljning av livskvalitet i Helsingborg

Livskvalitetsprogrammet 2016–2024 är stadens styrdokument för hållbar utveckling och ska följas upp vartannat år. 2021 aktualiserades programmet och detta är första uppföljningen sedan dess utöver den frivilliga rapport av Agenda 2030 som staden lämnade in till FN i juni 2021. Uppföljningarna av de planer som är kopplade till livskvalitetsprogrammet, plan för lika möjligheter och klimat- och energiplanen är viktiga underlag för att förstå utvecklingen i Helsingborg. I Livskvalitetsprogrammet uttrycks fyra stycken viljeinriktningar och 13 stycken fokusområden som beskrivs i programmet för att öka livskvaliteten för invånarna, se figur nedan.

I den här rapporten redovisar vi ett antal nyckeltal som till viss del kan beskriva utvecklingen inom programmets fokusområden.

Hållbar utveckling är en komplex samhällsutmaning och vi har inte data och underlag för att kunna mäta allt. Människors egna uppfattningar om trivsel och kvalitet i livet är exempel på sådant som vi inte har objektiv data för. Sambanden mellan stadens insatser och förändringar i samhället är också komplexa. För att på riktigt förstå utvecklingen behöver vi undersöka mer, ha dialog med varandra inom staden och med invånare, företag, civilsamhälle och besökare. Vi har, så långt det är möjligt, hämtat uppgifter från databasen Kolada. Stadens egen bearbetning av folkhälsomyndighetens enkät *Hälsa på lika villkor* har också varit en viktig källa. Uppföljningen kan fungera som ett underlag för en djupare analys och dialog om utvecklingen mot ett hållbart Helsingborg. För mer information och förståelse för utvecklingen och hur omvärlden påverkar Helsingborgs utveckling är det bra att, tillsammans med den här rapporten, också läsa relaterade brännpunkter och

megatrender i stadens Trend-och omvärldsanalys 2023. Där kan du läsa mer om exempelvis Ökade välfärdskostnader och Färre barn och fler äldre som kan vara bra för den övergripande förståelsen för bakomliggande faktorer för utvecklingen.

I den här rapporten har vi fokus på jämlikhet

I den här rapporten redovisar vi utvecklingen för varje fokusområde sedan livskvalitetsprogrammet startade år 2016. Livskvalitetsprogrammets områden påverkar och berör samtliga av stadens inriktningar om sysselsättning, trygghet, innovation och klimatneutralitet. För att förstå förutsättningarna och de utmaningar staden har är det viktigt att analysera skillnaderna i förutsättningar för livskvalitet. Därför lägger vi i den här rapporten större fokus på jämlikhetsaspekterna. De miljörelaterade fokusområdena, som är viktiga grundförutsättningar för en hög livskvalitet, får mindre plats i rapporten den här gången. Fördjupningar inom miljöområdet finns i uppföljning av klimat- och energiplanen, avfallsplanen, luftkvalitetsrapporter och havsmiljörapporter.

Vi har framför allt riktat in oss på att beskriva hur nyckeltalen ser ut uppdelat på diskrimineringsgrunderna och tittat på gapen mellan stadsdelar¹. När det är möjligt har vi jämfört över tid, från starten av livskvalitetsprogrammet fram till idag. Jämlikhetsaspekterna finns integrerade i uppföljningen per fokusområde.

Det finns många nyckeltal som skulle kunna kopplas till fokusområdena. För att göra rapporten mer lättillgänglig har vi gjort ett urval av nyckeltal som visar på en intressant förändring eller skillnad samt för att visa en bredd av grupper och perspektiv.

Sammanfattning

Det är en utmaning att ge en samlad beskrivning av utvecklingen för livskvaliteten i Helsingborg, eftersom vi mäter en mängd olika områden och indikatorer. Insatser för att lösa komplexa samhällsutmaningar tar tid innan de ger effekt och vi ser förändringar i statistiken.

Sammanfattningsvis har inga tydliga större förändringar skett sedan 2016 inom viljeinriktningarna. Det finns både positiva och negativa tendenser inom fokusområdena. Men precis som tidigare ser vi tydliga skillnader mellan olika grupper och mellan stadsdelarna.

Fokusområdenas utveckling

Utsläppen och växthusgaserna fortsätter långsamt att minska och likaså helsingborgarnas avfallsmängder. De konsumtionsbaserade utsläppen minskar men i ett för långsamt tempo för att **minimera klimatpåverkan och resursanvändningen** så vi når stadens ambition om klimatneutralitet.

¹ När kön redovisas i diagrammen avser det juridiskt kön.

Den **biologiska mångfalden** ska öka men vi kan se att andelen naturmark i kommunen är låg och att vi inte verkar kunna uppnå europeiska mål om att återställa och skydda naturmiljöer.

Kriser som har avlöst varandra har testat **samhällets robusthet**. Tillgången till bredband har ökat och tiden för elavbrott har minskat. En annan viktig faktor för robusthet är tilliten som har minskat.

Vi har ingen data för att följa stadens **ekonomiska hållbarhet**, men flera steg har tagits för att bidra till utvecklingen genom exempelvis stabil ekonomi och ramverk för hållbara obligationer.

Antalet anmälda brott har minskat och en del tyder på att känslan av **trygghet** ökar. Samtidigt ser vi att fler uppger rädsla för att gå ut ensam. Vi ser tydliga skillnader mellan olika grupper i otrygghet samt utsatthet för fysiskt våld och kränkningar.

Det finns skillnader i olika gruppers **sysselsättning** och anknytning till arbetsmarknaden. Fler män förvärvsarbetar men samma utveckling har inte skett för kvinnor. Vi ser skillnader i andel som förvärvsarbetar utifrån funktionsnedsättning, könsidentitet, utrikes bakgrund och stadsdel. Samtidigt har utbildningsnivån ökat något och skillnaderna mellan stadsdelarna i utbildningsnivå minskat. Färre får försörjningsstöd och ohälsotalet har minskat.

Valdeltagande och tillit, som är viktiga delar i en god **demokrati** har minskat. Valdeltagandet har minskat bland förstagångsväljare och vi ser även här skillnader utifrån kön, utrikes/inrikes bakgrund, utbildningsnivå och stadsdelar. Skillnaderna mellan stadsdelarna har ökat. Andelen med låg tillit till andra har ökat och att personer med annan sexuell läggning än heterosexuell och personer med funktionsnedsättning samt personer med utländsk bakgrund har lägre tillit än andra grupper. Tilliten till andra skiljer också åt mellan stadsdelarna.

Den självskattade **hälsan** är ungefär på samma nivå som tidigare, men vissa grupper sticker ut med lägre självskattad hälsa. Det är exempelvis transpersoner, kvinnor med utrikes födda föräldrar. Barn mår generellt bra, men flickor har sämre självskattad hälsa än pojkar. Den psykiska ohälsan skiljer tydligt mellan olika grupper. Unga kvinnor, bisexuella, kvinnor med funktionsnedsättning, transpersoner och inrikes födda kvinnor med utrikes födda föräldrar mår sämre psykiskt och upplever mer stress. Ensamheten har ökat och särskilt för unga män. Men vi ser en positiv utveckling för levnadsvanor som rökning, alkoholkonsumtion och fysisk aktivitet.

En god **livsmiljö** ger förutsättningar för hälsa och välmående. Luftkvaliteten i Helsingborg är fortsatt god men fler utsätts för buller som påverkar sömnen.

Under pandemin kunde färre få tillgång till **upplevelser** och vara socialt delaktiga. Andelen med låg social delaktighet har ökat, något färre barn är med i föreningar. Antalet besök och lån på stadens bibliotek har minskat. Det finns tydliga skillnader mellan stadsdelarna när det gäller social delaktighet.

Arbete, delaktighet och tillit är beståndsdelar för **integration**. Andelen förvärvsarbetande flyktingar som arbetar har ökat något, men mer för män än kvinnor. Bland de som lämnat etableringsuppdraget är det fler som arbetar eller studerar jämfört med 2016. Samtidigt har andelen som klarar svenska för invandrare minskat. Utrikes födda personer har en lägre social delaktighet och män mer än

kvinnor. Utrikes födda personer och personer med utrikes födda föräldrar svarar i större utsträckning att de inte litar på andra.

Ekonomisk trygghet är viktigt för **jämställdhet**. Medelinkomsten har ökat mer för män än kvinnor sedan 2016. Utrikes bakgrund och funktionsnedsättning påverkar kvinnors ekonomiska förutsättningar ytterligare. Uttaget av föräldrapenningdagar är fortsatt ojämnt även om män tar ut en något större andel jämfört med 2016.

Flera faktorer påverkar **barns uppväxtvillkor**. Barn är generellt trygga i skolan, men behörigheten till gymnasieskolans yrkesprogram har sjunkit något sedan 2016. Flickor är i något högre grad än pojkar behöriga till gymnasiet. Andelen barn som lever i ekonomisk utsatthet har också ökat. Över tid har andelen barn som är medlemmar i en idrottsförening minskat och vi kan se skillnader mellan flickor och pojkar och socioekonomisk bakgrund. Fler barn känner sig otrygga utomhus.

Bild 1 Familj på Gröningen. Foto: Martin Olson, Momedia, 2018-06-21

Viljeinriktning långsiktigt ansvarstagande

Minimera klimatpåverkan och resursanvändningen

Att minimera klimatpåverkan handlar om att Helsingborg ska nå sina mål om att bli klimatneutralt. Det omfattar även de konsumtionsbaserade utsläppen och en hållbar resursanvändning. Människans produktion och konsumtion av varor och tjänster leder till utsläpp av växthusgaser och till att jordens resurser förbrukas. Om alla människor på jorden förbrukat resurser i samma takt som helsingborgarna hade det krävts tre jordklot. De största utmaningarna i Helsingborg är ohållbar konsumtion och resursanvändning samt användning av fossila bränslen.

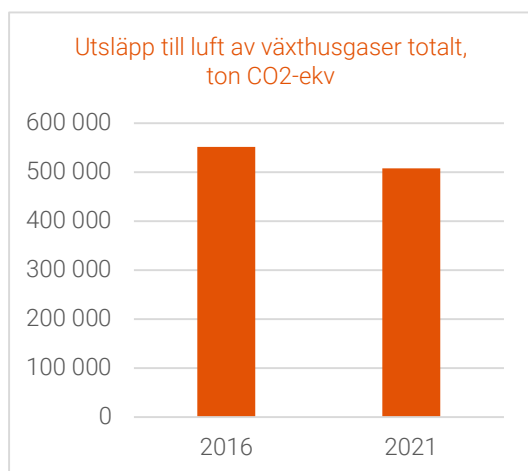
Ur fokusområdet i Livskvalitetsprogrammet

För att beskriva utvecklingen av fokusområdet tittar vi närmre på utsläpp av växthusgaser och avfallsmängder.

Utsläppen av växthusgaser fortsätter långsamt att minska

Utsläppen delas in i de som sker direkt inom det geografiska området, såsom transporter och skorstensutsläpp, sedan de utsläpp som sker indirekt exempelvis för utsläpp för uppvärmning och el till hushåll och verksamheter, sist de konsumtionsbaserade utsläppen.

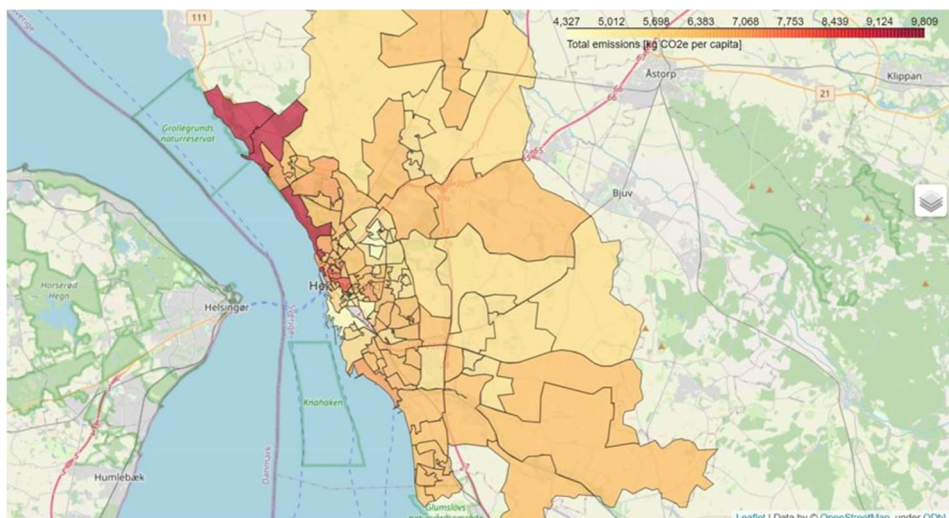
Indikatorer för de utsläpp som sker inom kommunens gränser visas i Figur 1. Det är en fortsatt positiv trend från 2016 till 2021, men utvecklingen går i ett för långsamt tempo för att staden ska klara sin ambition om klimatneutralt Helsingborg 2030.

Figur 1 Diagrammet visar utsläpp av växthusgaser i antal ton koldioxidekvivalenter inom det geografiska området ("skorstensutsläpp" eller det som ingår i Scope 1) åren 2016 och 2021. Källa: Nationella Emissionsdatabasen

Skillnader i utsläpp från privatkonsumtion mellan stadsdelar

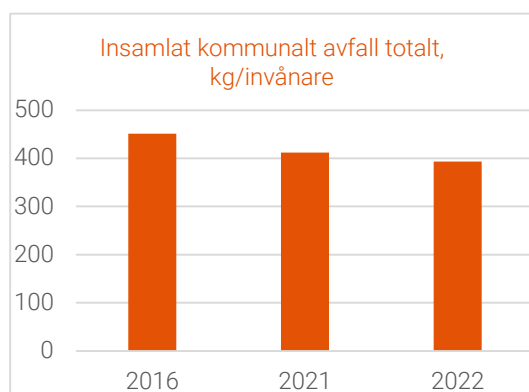
De konsumtionsbaserade utsläppen är den största utsläppsdelen med sina 6-7 ton per invånare och år. Det är utsläpp som sker utanför Helsingborg för att producera importerade produkter men även till resor och nöjen som sker utanför kommunens gränser. Det finns ett tydligt samband mellan höga klimatutsläpp och hög inkomst. Hög inkomst medger mer konsumtion av varor, tjänster, resor och därmed ökar utsläppen. Det finns stora skillnader mellan stadsdelarna i Helsingborg på konsumtionsbaserade utsläpp. Den nationella trenden är att de konsumtionsbaserade utsläppen långsamt minskar (Naturvårdsverket, 2022).

Figur 2 Karta över konsumtionsbaserade utsläpp per postkodsnummer. Ju rödare färg desto högre utsläpp. Källa: SEI Konsumtionskompassen

Helsingborgarnas avfall fortsätter att minska

Fokusområdet handlar också om minskad resursanvändning. En god indikator på samhällets resursanvändning, eller förlust av resurser ger indikatorn totala avfallsmängder. Trenden har sedan gällande avfallsplan antogs 2017 stadigt minskat. Under det senaste året har avfallet minskat ytterligare, till under 400 kg/inv. Det är en positiv trend som om den håller i sig innebär att målet i avfallsplanen till 2024 kan nås. Avfallet kan sorteras bättre, visar plockanalyser. Endast 40 procent som hamnar i restavfallet ska vara där, resten hade kunnat sorteras ut i respektive fraktion. De som är bäst på att sortera avfallet är boende i enbostadshus.

Figur 3 Diagrammet visar den totala mängden insamlat avfall fördelat på antalet invånare för åren 2016, 2021 respektive 2022. Källa: NSR

Öka den biologiska mångfalden och stärk ekosystemen

Livskraftiga ekosystem med hög biologisk mångfald skapar tjänster för oss människor som är nödvändiga för en god livskvalitet. Ju större och mer sammanhängande grönområdena och vattenmiljöerna är desto bättre blir förutsättningarna. De förbättringar vi gör på land underlättar för ett livskraftigt Öresund. Tillsammans ger detta lösningar som underlättar för rekreation, pollinering och livsmedelsproduktion. Växtlighet binder koldioxid, renar luft och vatten samt tar hand om stora skyfall.

Ur fokusområdet i Livskvalitetsprogrammet

För att beskriva utvecklingen av fokusområdet följer vi de indikatorer som staden rapporterar till den europeiska överenskommelsen Green City Accord.

Den största delen av ytan är åkermark och därefter bebyggelse och infrastruktur. Det råder hård konkurrens om marken i Helsingborg och det finns flera målkonflikter, exempelvis med att öka självförsörjningsgraden på livsmedel i Sverige, behov av att utveckla bebyggelsen för bostäder, service, verksamheter och med behovet av rekreation för en växande befolkning. Kommunen har skyddat den naturmark som kommunen själv äger.

Långt ifrån internationella mål för återställd och skyddad natur

Mål på EU-nivå anger att 30 procent av landytan ska utgöras av återställd och återskapat natur och 10 procent ska vara skyddad natur till år 2030 för att vi ska kunna häva utdöendet av arter, säkra klimatanpassning, rent vatten, livsmedelsförsörjning och biologisk mångfald. I Helsingborg är motsvarande andel 3,92 procent (år 2022) skyddad natur på land.

Staden har nyligen utrett hur mycket tillkommande naturmark som kan tillkomma till 2030 genom baslinjerapport till Green City Accord om vi anlägger och skyddar naturmark som översiktsplanen anger till dess. Då når vi 5,56 procent till år 2030. Detsamma gäller kröntäckningsgraden där EU:s mål och det svenska målet anger 25 procent av landytan ska täckas med träd, där vi i Helsingborg når upp till 9,5 procent.

Eftersom baslinjeåret i Green City Accord är satt till år 2022 så har vi inte tagit fram data för tidigare år. Utgångsläget för andel natur och kröntäckning är lågt och det är inte meningsfullt att göra jämförelse med andra kommuner, eftersom varje plats är unik och har skilda förutsättningar för naturmiljö, antalet arter och naturskydd. I baslinjerapporten Green City Accord har vi satt upp en riktvärden för den lägsta nivå staden vill uppnå till 2030 för dessa parametrar.

Indikator	2022	Källa
Andel skyddad natur på kommunal mark av kommunens totala yta, procent	3,92	Karta GIS och översiktsplan, Helsingborgs stad.
Krontäckningsgrad, andel av kommunens yta som täcks av träd, procent	9,5	Karta GIS och översiktsplan, Helsingborgs stad.
Antal unika fågelarter observerade i urbana områden under häckningsperiod, stycken	130	SLU Artdatabanken, Artportalen.
Antal hektar återskapade våtmarker och andra vattenvårdsåtgärder sedan år 1990, hektar	145	Karta GIS och översiktsplan, Helsingborgs stad.

Figur 4 Tabellen visar det nuläge som Helsingborg har beräknat för 2022 för de indikatorer som ingår i den europeiska överenskommelsen om gröna och hälsosamma städer till 2030 samt.

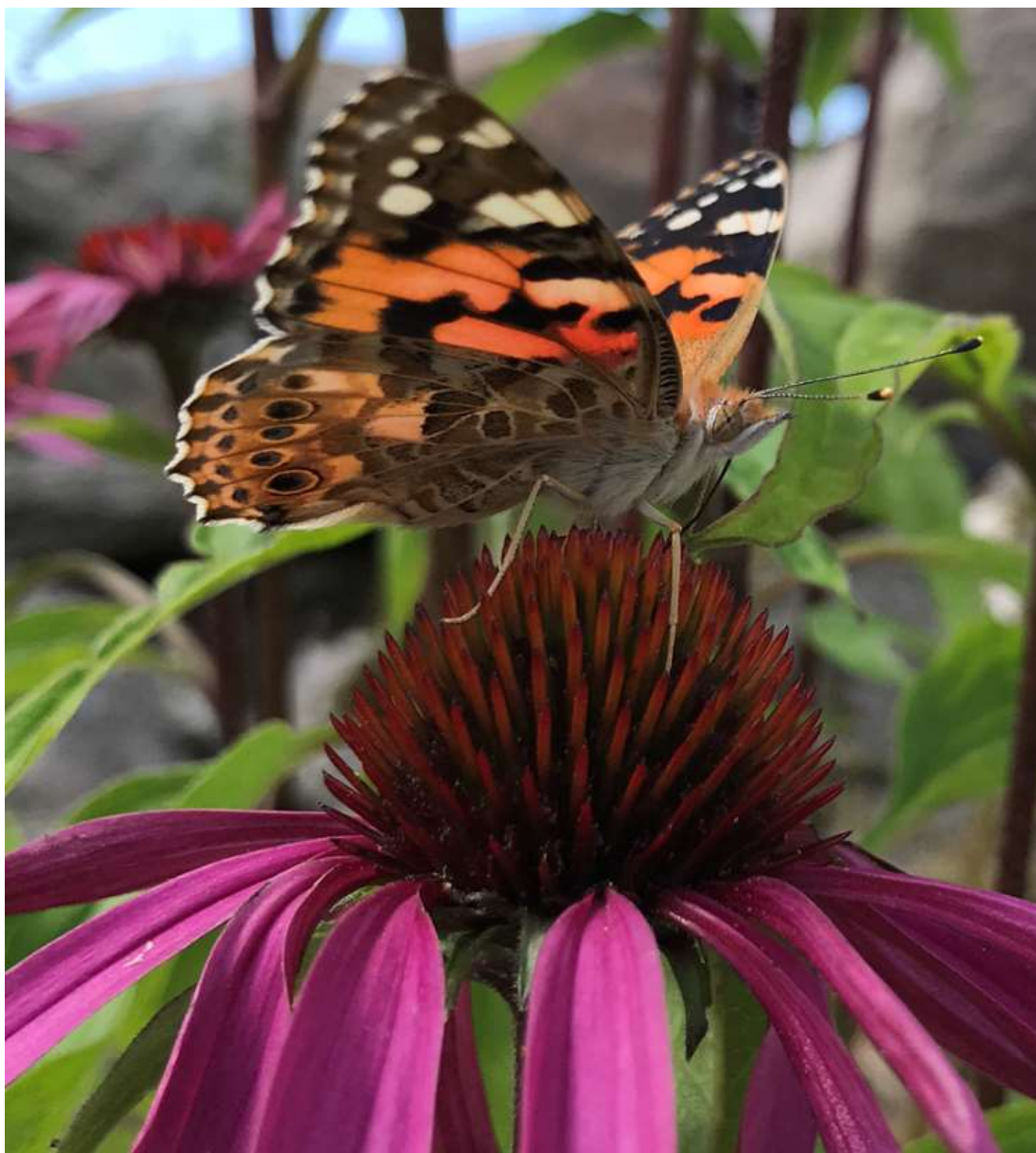

Bild 2 Fjäril på solhatt. Foto: Sofia Mattsson

Öka samhällets robusthet

Ett robust samhälle har förmåga att förebygga, motstå, hantera och återhämta sig från störningar. Syftet är att skydda den nationella suveräniteten, demokratin, och människors liv, hälsa och trygghet samt värna tilliten till samhällets funktioner även vid kriser. Ett robust samhälle bidrar till både individens, samhällets och nationens säkerhet. Genom att skapa ett mer robust samhälle kan vi bli bättre förberedda på att hantera svåra påfrestningar.

Ur fokusområdet i Livskvalitetsprogrammet

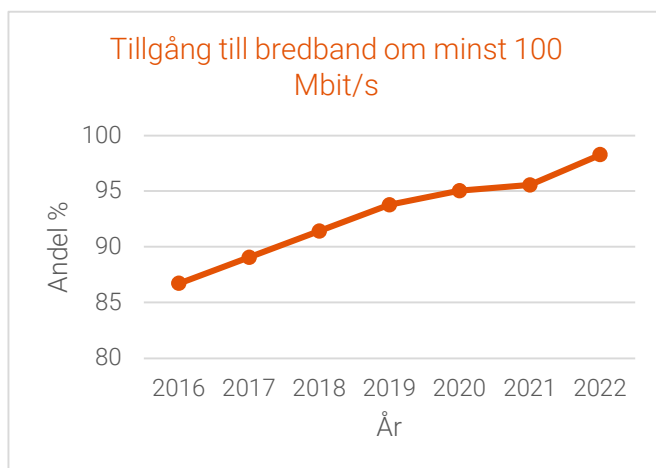
Behov av en god beredskap för kriser

Vi befinner oss nu i en mer osäker tid efter en rad globala kriser de senaste åren, vilket tydliggjort behovet av beredskap och kontinuitet i risk- och sårbarhetsarbetet. Staden har prioriterat säkerhetsarbetet under senare år och därmed har robusthet att stå emot, förebygga och hantera kriser ökat. Ett exempel är det pågående arbetet kring ökad IT-säkerhet och krisberedskap. I skrivandets stund utarbetas även en klimatanpassningsplan som ska ta höjd för att hantera klimatförändringarnas konsekvenser.

För att beskriva utvecklingen av fokusområdet tittar vi närmre på några indikatorer som visar på tillgänglighet och säkerhet i leverans av några viktiga samhällsfunktioner. I fokusområdet ingår också fler aspekter som är viktiga för samhällets robusthet, såsom tillit till samhällsfunktioner och jämlikhet. Läs mer om det i kommande avsnitt.

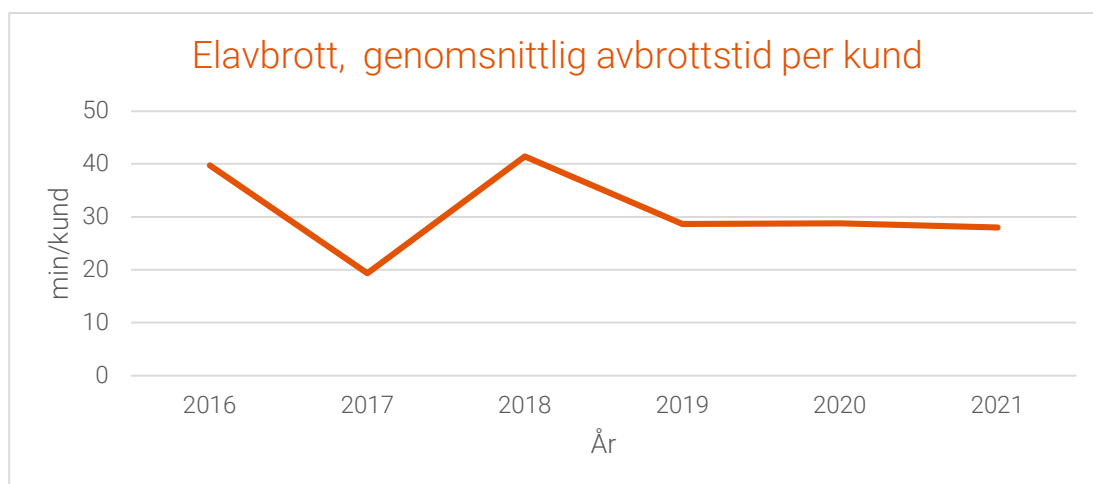
Tillgången till bredband är god i hela kommunen

Tillgången till bredband är viktigt för att samhället ska fungera och för att människor ska kunna utföra arbete och vardagsuppgifter. Tillgången ökar kontinuerligt och idag har 98,3 procent av invånarna i kommunen tillgång till bredband med 100 Mbit/s. Utanför tätorterna är tillgången 94 procent (Källa: Post-och telestyrelsen, okt 2022).

Figur 5 Diagrammet visar utvecklingen mellan åren 2016–2022 över andel av invånare i kommunens som helhet som har tillgång till bredband om minst 100Mbit/s. anslutning eller omedelbar möjlighet att ansluta. Källa: Post- och Telestyrelsen

Tiden för elavbrott har minskat sedan 2018

Figur 6 Diagrammet visar antalet minuter som elkunder i Helsingborg har haft avbrott i elförsörjningen. Källa: Energimarknadsinspektionen

Läs mer om detta i brännpunkterna Försämrat säkerhetsläge utmanar demokratin och Elektrifiering och digitalisering ger större sårbarhet i Trend- och omvärldsanalys 2023.

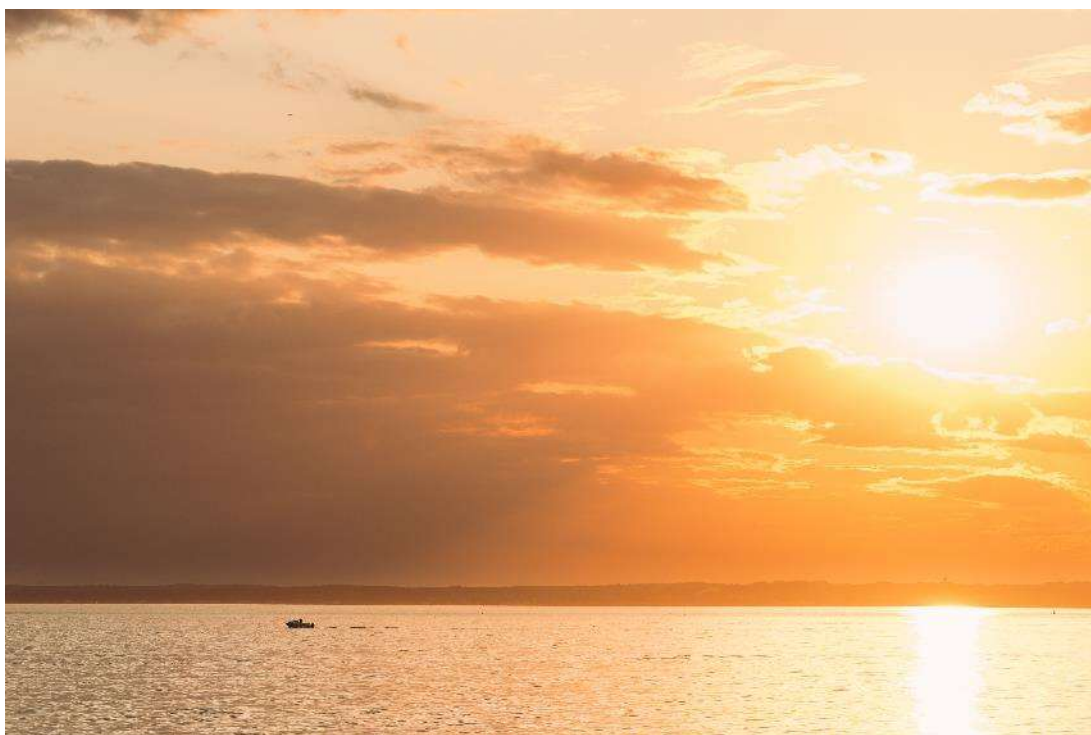

Bild 3 Solnedgång över Öresund. Foto: Pierre Ekman

Ekonomisk hållbarhet

En hållbar ekonomisk utveckling innebär en ekonomi som är hållbar över tid, som långsiktigt hushåller med mänskliga och materiella resurser samt stödjer möjligheterna att nå andra mål. Genom att öka den hållbara tillväxten minskar risken för framtida samhällsekonomiska problem. Det ger oss också möjligheter att genomföra åtgärder för att nå våra hållbarhetsmål och på så sätt påverka samtliga viljeinriktningar och fokusområden i livskvalitetsprogrammet i en positiv riktning.

Ur fokusområdet i Livskvalitetsprogrammet

Idag finns ingen vedertagen metod för att mäta eller följa utvecklingen av den ekonomiska hållbarheten. Här beskriver vi i stället vilka steg kommunen tagit för att verka i fokusområdets riktning.

Låga kostnader och bra kvalitet i välfärden

Helsingborg har sedan många år en god ekonomi. Staden har en av landets kommuners högsta andel eget kapital i förhållande till inlånat kapital, vilket är ett mått på ekonomisk stabilitet. Det senaste två åren har välfärdskostnaderna ökat snabbt på grund av hög inflation och stigande räntor. Det ställer krav på staden att vara både innovativ och effektiv för att kunna möta invånarnas behov och bibehålla en hållbar ekonomi. Rådet för främjande av kommunala analysers, RKA, effektivitetsindex visar att Helsingborg till stor del lyckas kombinera låga kostnader med bra kvalitet i välfärden.

Första kommunen med ett ramverk för hållbara obligationer

I slutet av 2021 blev Helsingborg den första kommunen att koppla ihop sitt miljö- och hållbarhetsarbete med stadens finansiering, genom att etablera ett ramverk för hållbarhetskopplade obligationer. SEB Investment Management köpte den första obligationen om 500 miljoner kronor emitterad enligt det nya ramverket.

Drygt ett och ett halvt år senare lanserade Helsingborg som första kommun i Sverige ett ramverk för hållbara obligationer som inkluderar både gröna och sociala kategorier. Det nya ramverket erbjuder ett konkret verktyg för internationella och nationella aktörer att investera hållbart ur ett brett perspektiv. Det handlar bland annat om satsningar på förnybara energikällor, renhållning och gröna transporter, men även om att investera i sociala projekt som höjer levnadsstandarden i staden. Den första hållbara obligationen som emitterats enligt det nya ramverket är på 500 miljoner kronor och är köpt av Nordea Asset Management.

De båda ramverken är lite olika konstruerade men syftar båda till att snabba på övergången till ett socialt och miljömässigt hållbart samhälle samtidigt som staden förstärker den ekonomiska hållbarheten.

Viljeinriktning allas delaktighet

Öka tryggheten

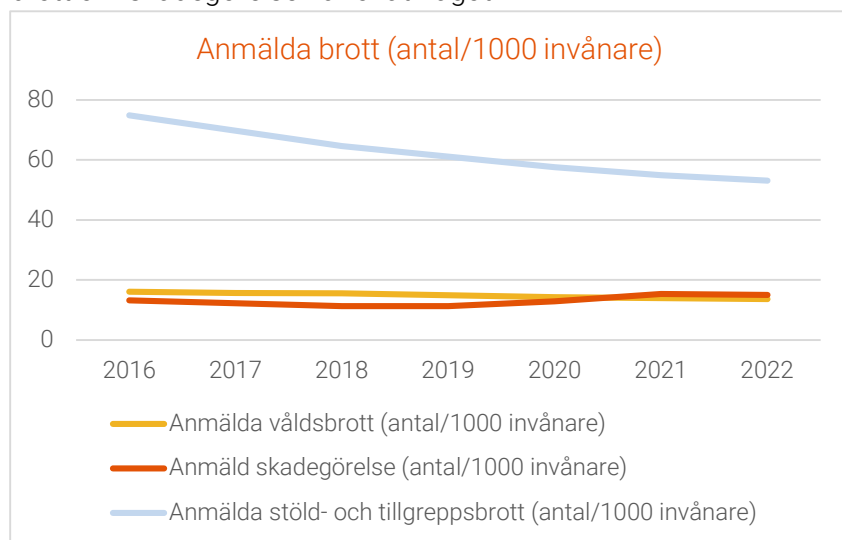
Trygghet är en känsla av att vara fri från fara. Det gäller både på platser utomhus, i det egna hemmet och på internet. Upplevelsen av trygghet beror på plats och sammanhang. När fler känner sig trygga och har tillit till andra blir integrationen bättre och samhället mer inkluderande. Då vågar fler vistas utomhus och umgås över gränser.

Ur fokusområdet i Livskvalitetsprogrammet

För att beskriva utvecklingen av fokusområdet har vi valt att titta på antalet brott, vilka som utsätts för våld och kränkningar, rädsla för att gå ut och tillit till andra.

Brotten har minskat

Totalt sett har antalet anmälda brott per 100 000 invånare har minskat sedan 2016 likaså det totala antalet anmälda våldsbrott samt stöld- och tillgreppsbrott. Anmälda brott om skadegörelse har ökat något.

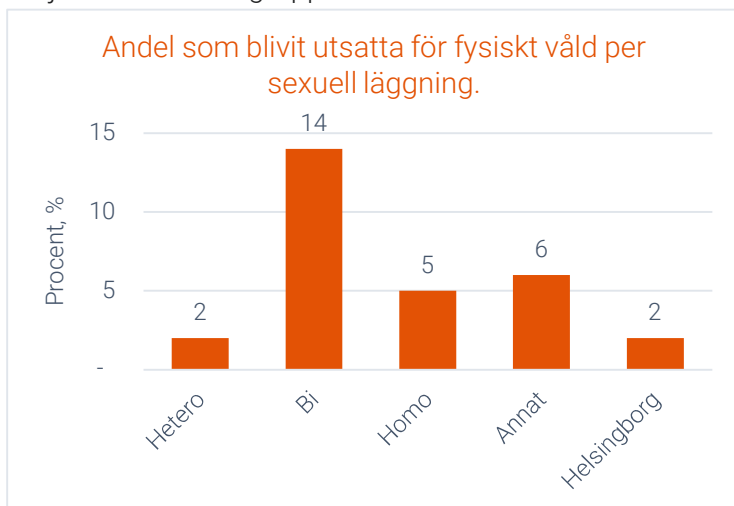
Figur 7 Diagrammet visar antalet anmälda våldsbrott, skadegörelsebrott, stöld- och tillgreppsvåld per 1000 invånare mellan åren 2016 och 2022 i Helsingborg. Källa: Brottsförebyggande rådet.

För stadens trygghetsindex för allmän plats har vi sett en positiv utveckling de två senaste åren.² Trygghetsindexet bygger på brottsstatistik och trygghetsmätningar.

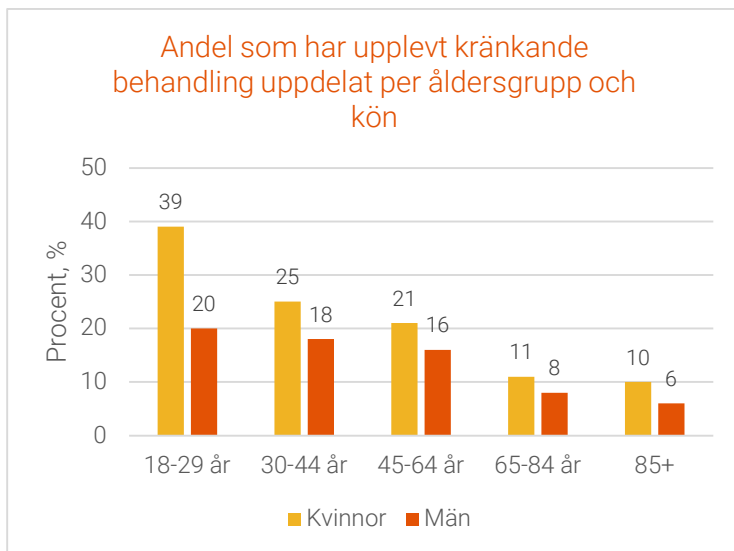
² Stadens trygghetsindex för allmän plats mäter förändringen mellan åren baserat på ett antal nyckeltal som är relevanta för stadens systematiska brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbete. Nyckeltalen utgår från hur invånare och företag upplever säkerheten och tryggheten kopplat till brott och ordningsstörningar.

Skillnader i vilka som begår och utsätts för brott

De allra flesta gärningspersoner är män och i regel unga. För brottet misshandel är det vanligare att gärningspersonen är bekant eller närstående om den utsatta är en kvinna. När den misshandlade är en man är gärningspersonen i mer än hälften av fallen en okänd person och brottet sker utomhus. Män, särskilt unga, utsätts totalt sett i högre utsträckning än kvinnor för fysiskt våld. När den misshandlade är en kvinna är gärningspersonen oftast en bekant person som kvinnan har en nära relation till och brottet sker inomhus. För att förstå hela bilden av otrygghet och osäkerhet behöver vi titta på skillnader i både vilka som begår brott och hur utsattheten för brott skiljer mellan olika grupper.

Figur 8 Diagrammet visar andel som under de senaste 12 månaderna har blivit utsatt för fysiskt våld uppdelat per sexuell läggning samt för hela kommunen. Ålder från 18 år och upp.
Källa: Folkhälsomyndigheten, HLV 2022. Bearbetning av Helsingborgs stad.

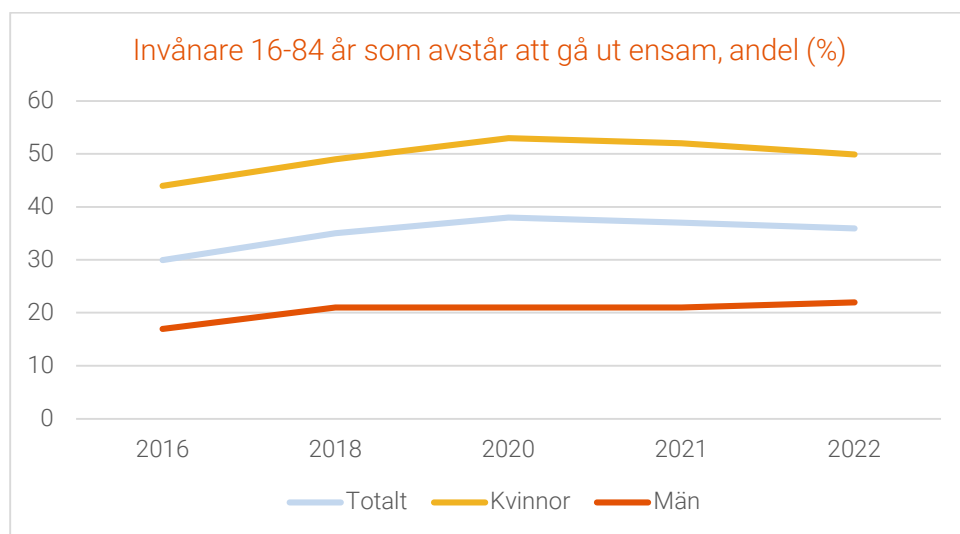
Figur 9 Diagrammet visar andel som har upplevt kränkande behandling uppdelat per åldersgrupp och kön. Ålder från 18 år och upp.
Källa: Folkhälsomyndigheten HLV, 2022. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Personer med annan sexuell läggning än hetero uppger i högre grad att de utsatts för fysiskt våld än vad heterosexuella personer uppger. Bland män med funktionsnedsättning svarar en större andel att de utsatts för våld än män utan funktionsnedsättning.

Unga kvinnor särskilt utsatta för kränkningar

Andelen som utsatts för kränkande behandling ökade mellan 2016 och 2020 och minskade därefter. Unga kvinnor och bisexuella svarar i tydligt större utsträckning än genomsnittet i Helsingborg att de utsatts för kränkande behandling, även homosexuella, personer med könsöverskridande identitet, personer med funktionsnedsättning och inrikes födda kvinnor med utrikes födda föräldrar är mer utsatta än genomsnittet för staden.

Antalet anmälda brott om grov kvinnofridskränkning minskade under flera år och ökade sedan. Samtidigt som våldsbrotten har minskat har andelen som avstår att gå ut ensam ökat något.

Figur 10 Diagrammet visar andel som avstår från att gå ut ensam på grund av rädsla mellan åren 2016 och 2022. Källa: Folkhälsomyndigheten, HLV 2022

Otryggheten skiljer mellan grupper

Om människor avstår från aktiviteter på grund av rädsla eller otrygghet kan deras möjligheter att delta i och påverka samhället påverkas. Kvinnor svarar i större utsträckning än män att de avstår från att gå ut ensamma av rädsla för att bli överfallen, rånad eller på annat sätt ofredad. Andelen som avstår att gå ut ensamma har ökat både för kvinnor och män. I resultat från Folkhälsoenkäten kan vi se skillnader i svar på frågan om rädsla för att gå ut ensam. Personer med funktionsnedsättning, både kvinnor och män uppger i större utsträckning än genomsnittet att de känner rädsla för att gå ut ensamma. Bi- och homosexuella personer och inrikes födda kvinnor med utrikes födda föräldrar uppger också i högre utsträckning att de upplever rädsla. Ungefär samma grupper svarar också att de är utsatta för kränkande behandling.

Tillit är viktigt för att gemenskap, utbyten och samverkan ska uppstå. Tillit blir på så sätt en förutsättning för möten och trygghet. Läs mer om tillit i avsnittet om demokrati.

Öka sysselsättningen

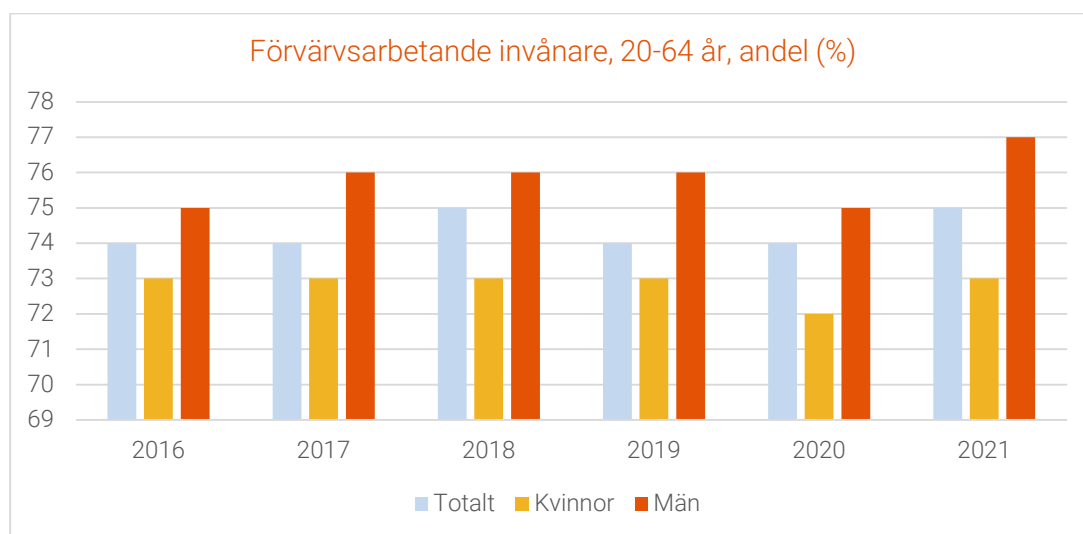
Sysselsättning genom arbete eller eget företagande ger ekonomisk trygghet för individer. Att öka sysselsättningen leder både till bättre privatekonomi för invånarna, ljusare framtidssyn, högre skatteintäkter för samhället och gynnar det lokala näringslivet.

Ur fokusområdet i Livskvalitetsprogrammet

För att beskriva utvecklingen av fokusområdet är förvärvsarbete, utbildningsnivå och ohälsotal viktiga aspekter att titta på och skillnaderna mellan olika grupper.

Kvinnor och personer med funktionsnedsättning har lägre förvärvsfrekvens

Andelen förvärvsarbetande är på ungefär samma nivå som 2016. En större andel män än kvinnor förvärvsarbetar. Sedan 2016 förvärvsarbetar fler män men för kvinnor har inte samma positiva utveckling skett. Personer med funktionsnedsättning har tydligt lägre andel förvärvsarbetande än personer utan funktionsnedsättning och könsskillnaderna är större. Bland personer med könsöverskridande identitet svarar en lägre andel än genomsnittet för Helsingborg att de förvärvsarbetar.

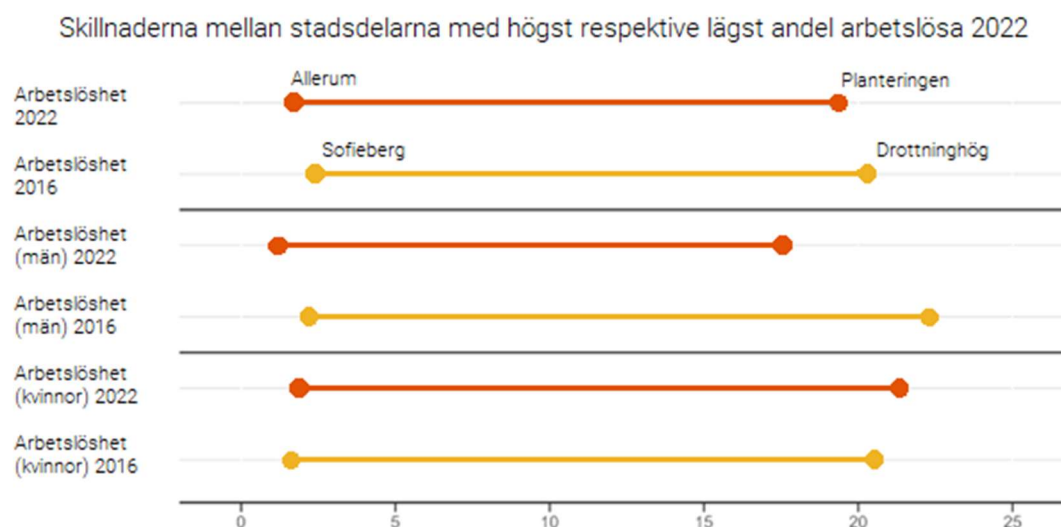
Figur 11 Diagrammet visar andel förvärvsarbetande invånare i åldern 20-64 år per kön. Källa: SCB

Skillnader i delaktighet på arbetsmarknaden

Inrikes födda personer med utrikes födda föräldrar svarar i lägre utsträckning att de förvärvsarbetar jämfört med personer med inrikes födda föräldrar. Utrikes födda män svarar att de förvärvsarbetar i ungefär lika stor del som genomsnittet för Helsingborg medan siffran är tydligt lägre för utrikes födda kvinnor och inrikes födda kvinnor med föräldrar födda i ett annat land.

Andelen arbetslösa skiljer sig tydligt mellan stadsdelarna. Långtidsarbetslösheten är totalt sett på ungefär samma nivå 2022 som jämfört med 2016. Sedan 2016 har en förändring skett där män i början av perioden var långtidsarbetslösa i något större utsträckning än kvinnor medan det sedan 2017 är tvärtom.

Skillnaderna mellan stadsdelarna med högst och lägst arbetslöshet är ungefär samma 2016 och 2022. En förbättring har skett på Drottninghög.

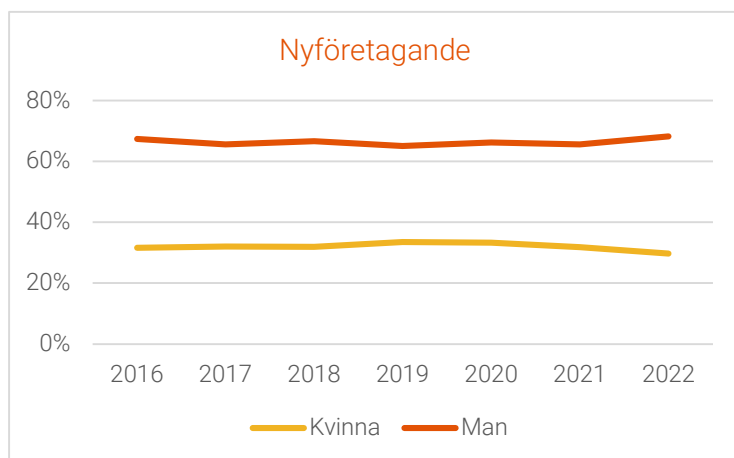
Figur 12 Diagrammet visar skillnaderna mellan den stadsdel som har högst (Planteringen 2022, och Drottninghög 2016) respektive lägst (Allerum 2022, och Sofieberg 2016) andel arbetslösa. Axeln visar procentandelen. Källa: SCB. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Arbete ger förutsättningar till god ekonomi

Generellt stämmer siffrorna om förvärvsarbete rätt bra överens mellan de som i lägre utsträckning svarar att de förvärvsarbetar och de som uppger att de haft svårigheter att klara av löpande utgifter. Den grupp som utmärker sig är utrikes födda män som har hög andel förvärvsarbetande men också stor andel som svarar att de inte klarar löpande utgifter. Kvinnor i åldern 30–44 år svarar också i större utsträckning att de har haft ekonomiska svårigheter. När vi jämför stadsdelarna kan vi se att det finns tydliga skillnader i möjligheten att klara löpande utgifter.

Män startar oftare nya företag

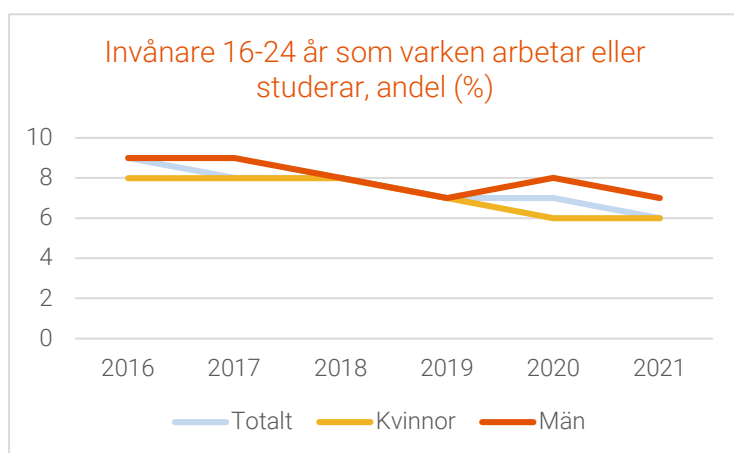
Nyföretagandet i Helsingborg skiljer sig tydligt åt mellan kvinnor och män där män i större utsträckning än kvinnor startar företag. Utvecklingen ser ungefär likadan ut över tid.

Figur 13 Diagrammet visar fördelningen av kvinnliga respektive manliga nyföretagare som startat under året. Mellan åren 2016 och 2022. Källa: Bolagsverket

Fler ungdomar arbetar och studerar

Sedan 2016 har andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar minskat i Helsingborg. Utbildning är en viktig förutsättning för arbete.

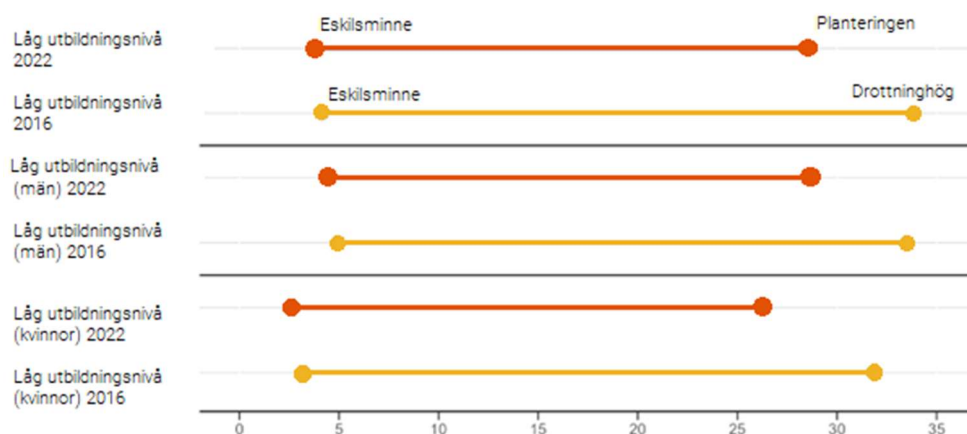

Figur 14 Diagrammet visar andelen invånare i åldrarna 16–24 år som varken arbetar eller studerar, mellan åren 2016–2021. Källa: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor.

Utbildningsnivå har ökat

Sedan 2016 har den totala andelen med eftergymnasial utbildning ökat något. Fler kvinnor än män har eftergymnasial utbildning. Skillnaderna mellan stadsdelen med lägst och högst utbildningsnivå har minskat något mellan 2016 och 2022. Det gäller både för män och kvinnor. Störst positiv förändring har skett på Drottninghög, där andelen med eftergymnasial utbildning har ökat med 5,6 procentenheter sedan år 2016.

Andel invånare med låg utbildningsnivå, skillnader mellan stadsdelar och kön 2022 och 2016

Figur 15 Diagrammet visar skillnaderna mellan den stadsdel som har högst (Planteringen 2022 och Drottninghög 2016) respektive lägst (Eskilsminne 2022 och 2016) andel med låg utbildningsnivå. Axeln visar procentandelen. Källa: SCB. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Färre får försörjningsstöd

Antalet mottagare av ekonomiskt bistånd har minskat sedan 2016. Även skillnaderna mellan stadsdelarna med lägst och högst andel med försörjningsstöd har minskat något.

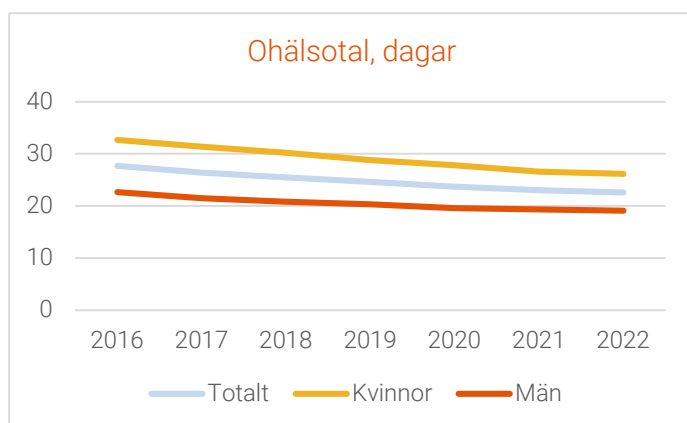
Stadsdelar med högst respektive lägst andel invånare med försörjningsstöd 2021 och 2016

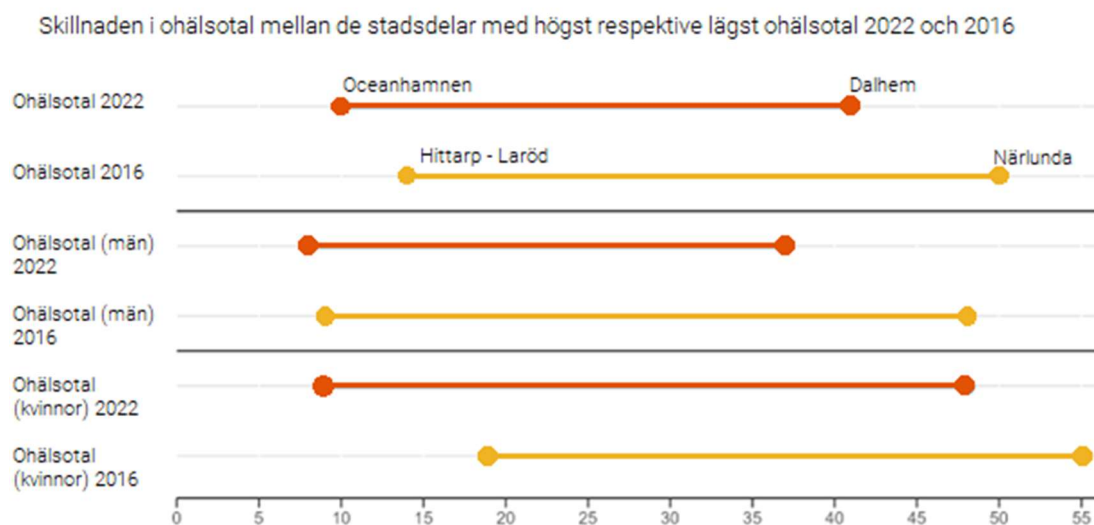
Figur 16 Diagrammet visar skillnaderna mellan den stadsdel som har högst (Planteringen) respektive lägst andel invånare (Fältabacken) med försörjningsstöd för 2021 och 2016. Axeln visar procentandelen. Källa: SCB. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Ohälsotalet minskar

Ohälsotalet är ett mått på utbetalda dagar med olika ersättningar vid sjukdom, som exempelvis sjukpenning och rehabiliteringspenning. Ohälsotalet har minskat sedan 2016. Ohälsotalet är högre för kvinnor än för män, men har minskat mer för kvinnor än för män sedan 2016. När vi delar upp ohälsotal på stadsdelar ser vi tydliga skillnader mellan den med högst och lägst ohälsotal men att skillnaderna har minskat något mellan 2016 och 2022. Gapet mellan stadsdelarna har ökat för kvinnor och minskat för män.

Figur 17 Diagrammet visar ohälsotalet för kvinnor respektive för män samt totalen i Helsingborg mellan åren 2016–2022. Källa: Försäkringskassan

Figur 18 Diagrammet visar skillnaden i ohälsotal mellan de stadsdelar i Helsingborg som har lägst (Oceanhamnen 2022, Hittarp-Laröd 2016) respektive högst ohälsotal (Dalhem 2022, Närlunda 2016) för invånare mellan 16–64 år. Axeln visar procentandelen. Källa: SCB. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Stärk demokratin

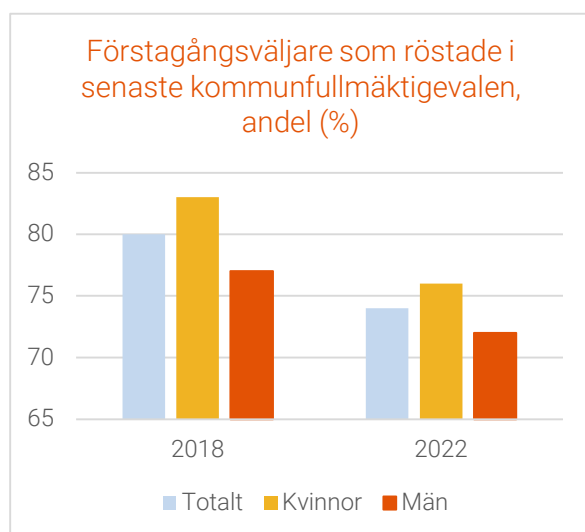
Demokrati handlar om att gemensamt ha möjlighet att kunna påverka samhällets utveckling. I en stark demokrati känner människor förtroende både för andra människor och för samhället. Att stärka demokratin kan trygga samspelet mellan människor och samhällets institutioner.

Ur fokusområdet i Livskvalitetsprogrammet

För att beskriva fokusområdets utveckling tittar vi på valdeltagande och tillit.

Färre förstagångsväljare röstar

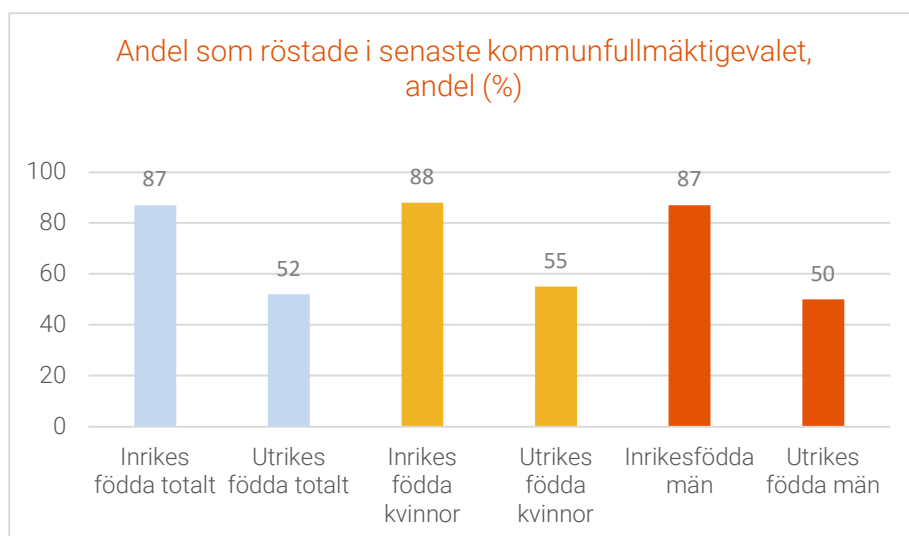
Valdeltagandet minskade mellan 2018 och 2022 bland de som röstade för första gången i kommunfullmäktigevalen. Kvinnor röstar i större utsträckning än män.

Figur 19 Valdeltagande bland förstagångsväljare 2018 och 2022
Källa: SCB

Födelseland och utbildningsnivå påverkar valdeltagandet

Valdeltagandet skiljer mellan utrikes och inrikes födda och inrikes födda röstar i tydligt större utsträckning än utrikes födda. Utrikes födda män röstar i lägst utsträckning. Yngre personer röstar i lägre utsträckning än äldre och personer med låg utbildningsnivå och personer med låg inkomst röstar i mindre utsträckning än personer med hög utbildningsnivå och hög inkomst. Valdistriktet med lägst valdeltagande hade 2022 jämfört med 2018 ett tydligt lägre valdeltagande, med en minskning på 12,5 procentenheter.

Figur 20 Diagrammet visar andelen som röstade i senaste kommunfullmäktigevalet 2022, uppdelat per ursprung och kön. Källa: SCB. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Ökade skillnader i valdeltagande mellan stadsdelarna

Skillnaderna mellan stadsdelarna med högst och lägst valdeltagande ökade mellan valen 2014 och 2022.

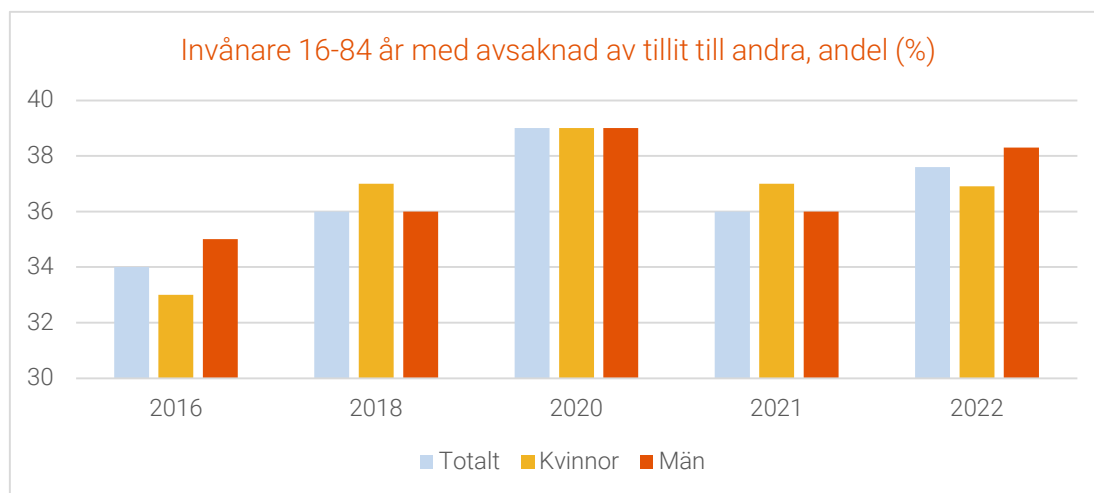
Figur 21 Diagrammet visar skillnaderna i valdeltagande mellan den stadsdelen med högst (Rydebäck och Hittarp-Laröd 2022 och Rydebäck 2014) respektive lägst (Högaborg 2022, Drottninghög 2014) valdeltagande. Källa: SCB. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Tilliten minskar och skiljer mellan grupper

Tillit är en viktig grundsten för demokratin. Andelen invånare med låg tillit till andra har ökat sedan 2016. Bland elever i årskurs sex, nio och andra året på gymnasiet svarar flickor i större utsträckning än pojkar att de har låg tillit till andra. Bland de äldre eleverna är det en större andel som svarar att de har låg tillit till andra än bland de yngre. I den senaste folkhälsoenkäten kan vi se att generellt ökar tilliten till andra med åldern, men för kvinnor minskar den för åldersgruppen 85+.

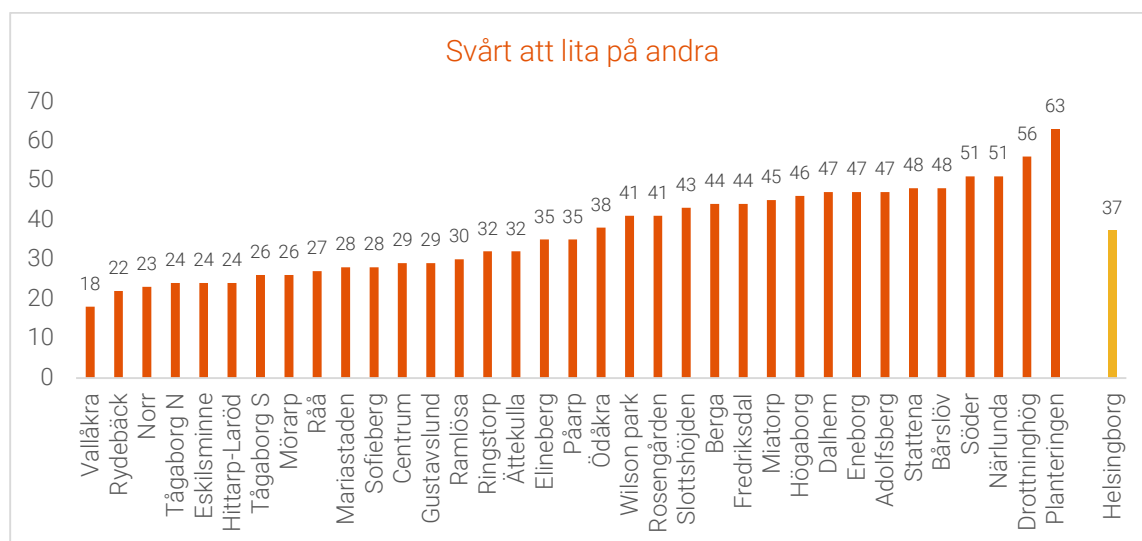
Personer med annan sexuell läggning än heterosexuell har lägre tillit till andra och likaså personer med könsöverskridande identitet. Personer med funktionsnedsättning har lägre tillit till andra jämfört med de utan funktionsnedsättning. Personer med

utländsk bakgrund har lägre tillit till andra än personer utan utländsk bakgrund. Vi kan se tydliga skillnader mellan stadsdelarna i svaren om man har svårt att lita på andra.

Figur 22 Diagrammet visar andel invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra. Källa: Folkhälsomyndigheten, HLV.

Läs mer om tillit under fokusområdet Demokrati. Läs också brännpunkten *Ökat fokus på trygghet* i Trend- och omvärldsanalys 2023.

Figur 23 Diagrammet visar andelen invånare i respektive stadsdel som har svarat att de har svårt att lita på andra och andelen i Helsingborg (gul stapel), för år 2022. Gäller åldrarna 16+. Källa: Folkhälsomyndigheten, HLV 2022. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Representation och insatser för demokrati

Olika grupperns representation (så kallad social representativitet) kan anses ha betydelse för demokratin och samhällets utveckling. Andelen utrikes födda kommunfullmäktigeledamöter i Helsingborg är tydligt lägre än andelen utrikes födda i befolkningen. Andelen kvinnor i kommunfullmäktige har ökat mellan valen 2018 och 2022 och är nu 49 procent samtidigt som andelen kvinnor på ordförandeposter i

kommunen inte har förändrats och är inte inom spannet för vad som anses vara en jämställd fördelning (40/60).

Andra faktorer som vi inte har statistik för är viktiga för en levande och stark lokal demokrati. Det handlar om olika insatser som säkerhetsåtgärder för förtroendevalda för att minska hot, hat och våld, men också möjlighet för medborgarna att kommunicera med politiker, att kunna väcka ärenden i fullmäktige och på andra sätt delta i och påverka kommunens beslut och åtgärder. Vi har heller ingen statistik om den upplevda möjligheten att delta och påverka samhället.

Bild 4 Sällbo Fotograf: Jonas Linné, 2021-08-24

Viljeinriktning livslång aktivitet

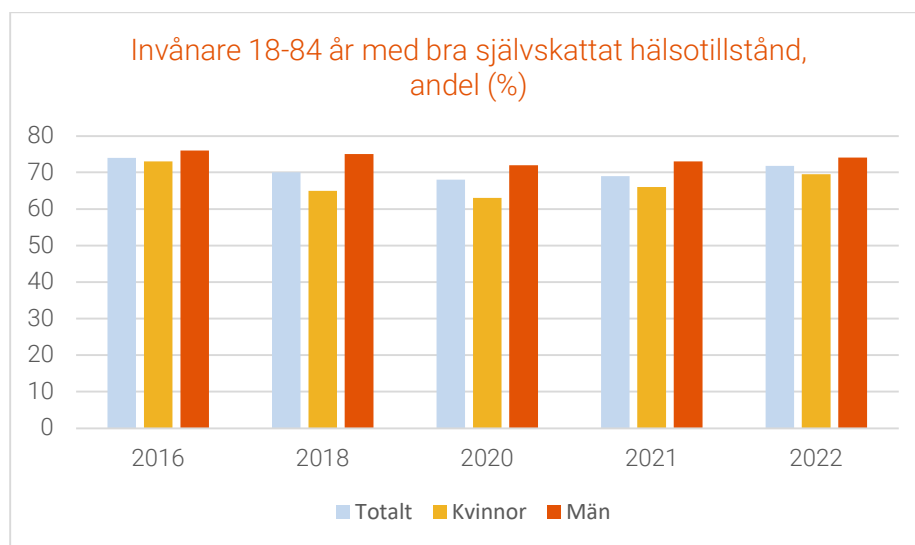
Förbättra hälsan

En god fysisk och psykisk hälsa byggs dels av individuella faktorer som gener, ålder och livsstilsval, dels av samhällets struktur för hälsa där det ingår sådant som tillgång till sjukvård, möjligheter till rekreation och olika miljöfaktorer. En friskare befolkning betyder minskade kostnader för sjukvården. Det innebär också, längre liv, ökat välmående och högre produktivitet.

Ur fokusområdet i Livskvalitetsprogrammet

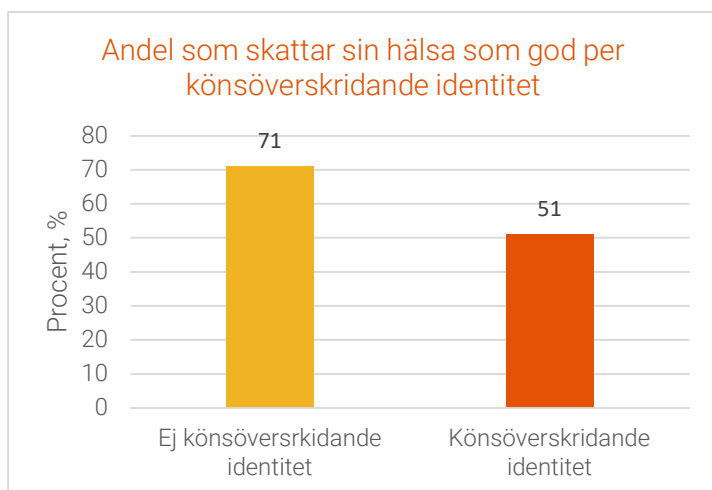
För att följa fokusområdets utveckling tittar vi på hur invånarna uppfattar sin egen psykiska och fysiska hälsa samt skillnaden mellan olika grupper, samt livsstilsfaktorer som fysisk aktivitet och alkohol- och tobaksvanor.

Små förändringar i upplevd hälsa men skillnader mellan grupper

Figur 24 Diagrammet visar andel invånare mellan 18–84 år med bra självskattad hälsa uppdelat per kön och totalt mellan åren 2016–2022. Källa: Folkhälsomyndigheten, HLV

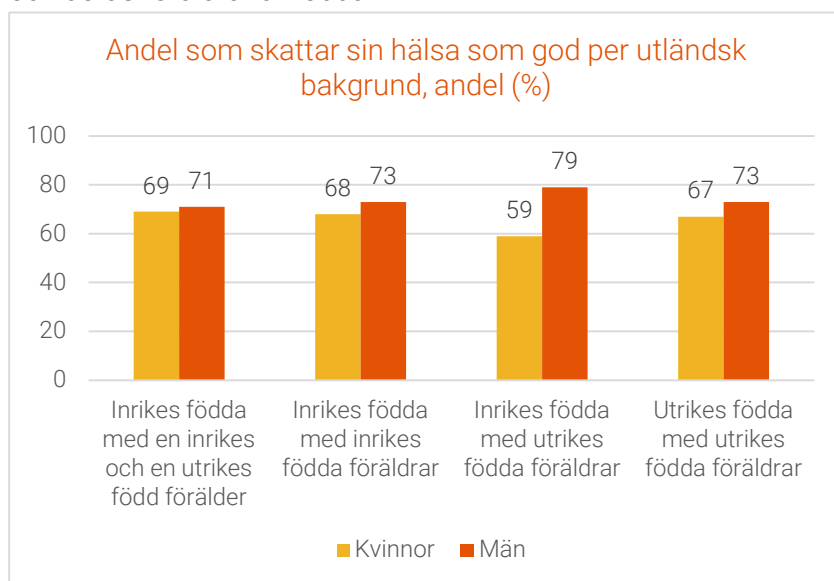
Självskattad hälsa är en bra indikator på hälsotillståndet bland befolkningen. Vi kan se små förändringar i den självskattade hälsan bland helsingborgarna. Fler män än kvinnor skattar sin hälsa som god. Invånare i Helsingborg som är bisexuella har en sämre hälsa jämfört med framför allt personer som är heterosexuella, men även jämfört med homosexuella. Den allmänna hälsan är även sämre hos invånare som identifierar sig som transpersoner jämfört med cispersoner.

Figur 25 Diagrammet visar andel som skattar sin hälsa som god per könsöverskridande identitet från åldern 18 år och upp.

Källa: Folkhälsomyndigheten HLV, 2022. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Generellt har yngre personer en bättre hälsa än äldre. Det går att se en tydlig minskning i andelen med god självskattad hälsa i åldersgruppen 85+. Betydligt färre av personer med funktionsnedsättning anger att de har en bra hälsa, än personer utan funktionsnedsättning. Skillnaden mellan kvinnor och män, där kvinnor mår sämre än män, är större bland de med funktionsnedsättning än bland personer utan funktionsnedsättning. Inrikes födda kvinnor med utrikes födda föräldrar är de som i lägst omfattning säger att de har en god hälsa när vi jämför grupper utifrån vad de och deras föräldrar är födda.

Figur 26 Diagrammet visar andel som skattar sin hälsa som god per utländsk bakgrunds uppdelat per kön från åldrarna 18 år och uppåt. Källa: Folkhälsomyndigheten, HLV 2022. Bearbetning: Helsingborgs stad.

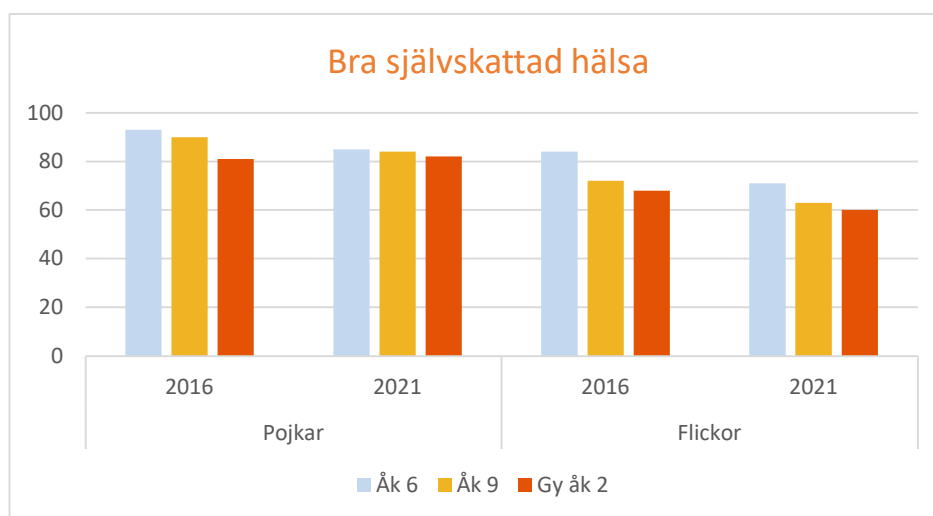
Självskattad hälsa skiljer mellan stadsdelarna

Figur 27 Diagrammet visar andel invånare i åldrar 16 år och uppåt i varje stadsdel som har en god självskattad hälsa, samt andelen för Helsingborg som helhet år 2022. Källa: Folkhälsomyndigheten, HLV 2022. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Barn mår generellt bra, men flickor mår sämre än pojkar

Barn och unga i Helsingborg skattar generellt sin hälsa som bra. Andelen elever som svarar att de har en bra hälsa har minskat något. Lägst självskattad hälsa av de tillfrågade har flickor som går andra året på gymnasiet. Flickor som går andra året på gymnasiet sticker också ut jämfört med pojkar och andra årskurser genom att de är mer stressade av skolarbetet.

Figur 28 Diagrammet visar andel elever i årskurserna 6, 9 och andra året på gymnasiet som skattar sin hälsa som god. Källa: Region Skåne folkhälsoenkät barn och unga

Unga transpersoner och barn med funktionsnedsättning skattar sin hälsa som sämre

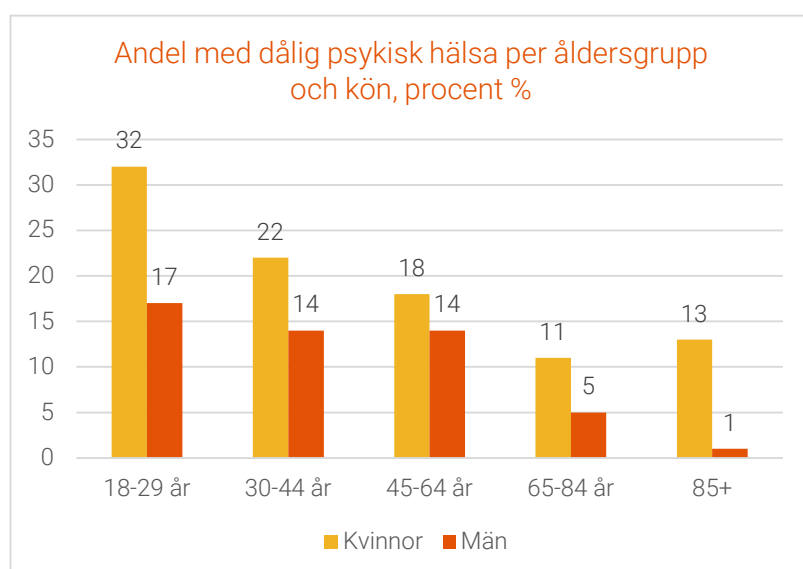
Unga transpersoner uppger i lägre grad att de mår bra eller mycket bra jämfört med cispersoner. Vi ser inga stora skillnader utifrån elevernas födelseland eller ursprung. Både pojkar och flickor med funktionsnedsättning skattar en lägre grad av bra eller mycket bra mående jämfört med elever utan en funktionsnedsättning. Detta är genomgående för de tre årskurserna. Det skiljer 11 procentenheter mellan grupperna sett till om eleven har en funktionsnedsättning eller inte.

Yngre har sämre psykisk hälsa än äldre

När det gäller psykisk hälsa kan vi se att kvinnor generellt mår sämre än män och att skillnaderna mellan kvinnor och män är som störst bland de yngsta och de äldsta. Män över 65 år svarar i låg utsträckning att de mår psykisk dåligt, men har samtidigt oftare självmordstankar och tar livet av sig.

Bisexuella, kvinnor med funktionsnedsättning, inrikes födda kvinnor med utrikes födda föräldrar och transpersoner uppger i större utsträckning än andra att de har dålig psykisk hälsa. Vi kan se tydliga skillnader mellan kvinnor och män bland de som är födda i Sverige med utrikes födda föräldrar både när det gäller psykisk ohälsa och ångest och oro.

Vi kan också se skillnader mellan olika grupper när det gäller synen på framtiden. Bland personer med funktionsnedsättning är det exempelvis färre som ser ljust på framtiden jämfört med personer utan funktionsnedsättning. Bland transpersoner är det också en lägre andel som ser ljust på framtiden jämfört med cis-personer.

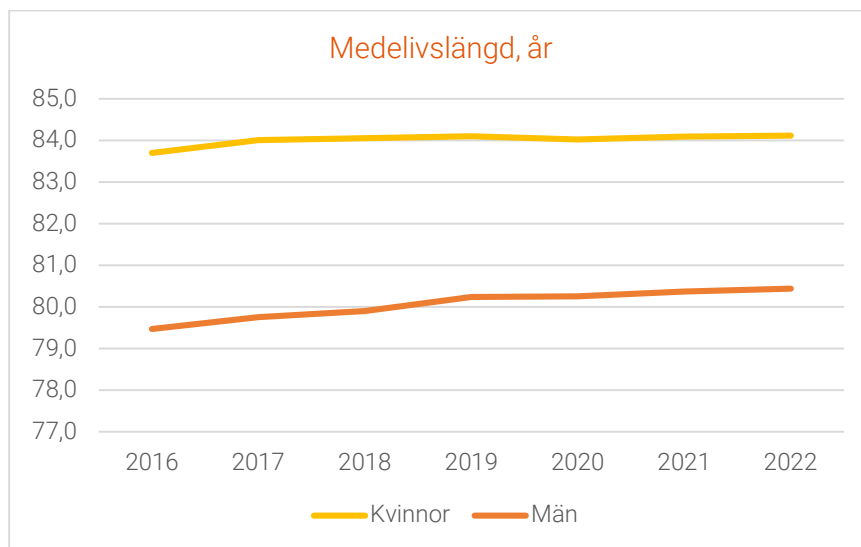

Figur 29 Diagrammet visar andel invånare med dålig psykisk hälsa uppdelat per åldersgrupp och kön för år 2022. Källa: Folkhälsomyndigheten HLV 2022. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Unga kvinnor, bisexuella, kvinnor med funktionsnedsättning, transpersoner och inrikes födda kvinnor med utrikesfödda föräldrar svarar i större utsträckning än andra att de upplever stress.

Antalet självmord ökade mellan 2015 och 2016 och låg därefter på en högre nivå fram till 2021 då vi kunde se en minskning. Män tar livet av sig i större utsträckning än kvinnor. Yngre kvinnor, bisexuella och transpersoner uppger i större utsträckning än andra att de har självmordstankar.

Medellivslängden hänger samman med utbildningsbakgrund

Figur 30 Diagrammet visar medellivslängden för kvinnor respektive män i Helsingborg mellan åren 2016–2022. Källa: SCB

Kvinnor lever i genomsnitt längre än män och medellivslängden ökar för både kvinnor och män, men den ökar snabbare för män än för kvinnor. Generellt är medellivslängden tydligt högre för de med längre utbildning jämfört med de som har kortare utbildning. Det gäller både för inrikes och utrikes födda. (SCB 2021)

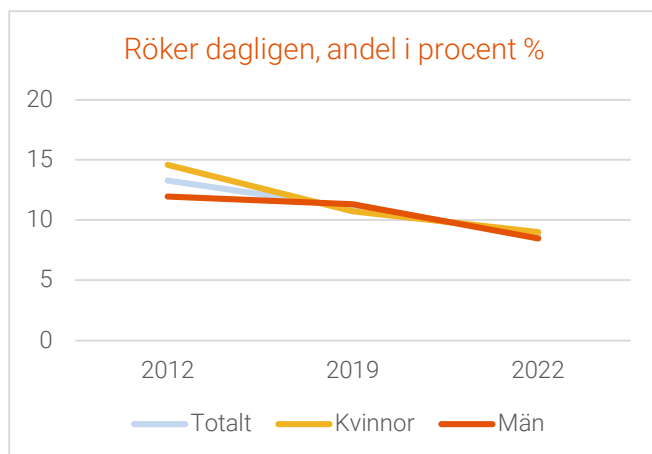
Ensamheten ökar

Vänskap och möjlighet att prata om och hantera känslor är viktigt för att må bra. Långvarig ofrivillig ensamhet kan på sikt leda till ökade risker för hjärtinfarkt, demens, stroke och depression (Helsingborgs stad, et al 2021). Emotionellt stöd handlar om att ha någon att dela sina känslor med och anförtro sig åt. Män svarar i högre utsträckning än kvinnor att de saknar emotionellt stöd. Särskilt unga män och inrikes födda män med utrikes födda föräldrar sticker uppger att de saknar emotionellt stöd. Andelen som saknar emotionellt stöd har också ökat sedan 2016.

Färre röker och dricker alkohol

Rökning har minskat både för kvinnor och män och även bland barn och unga. Riskkonsumtionen av alkohol har minskat något totalt sett, men mest för män medan

nivån är ungefär densamma för kvinnor³. Även hos barn och unga kan vi se en minskning i andelen som svarar att de druckit alkohol.

Figur 31 Diagrammet visar andel av befolkningen som röker dagligen. Gäller ålder 16 år och uppåt. Källa: Folkhälsomyndigheten, HLV

Den fysiska aktiviteten ökar något

Fysisk aktivitet är viktigt för hälsa och välmående. Enligt den senaste folkhälsoenkäten har 37 procent låg eller otillräcklig fysisk aktivitet. Andelen som rör sig mer än 150 minuter per vecka har ökat något sedan 2016. Andelen med otillräcklig fysisk aktivitet skiljer inte mycket mellan åldersgrupperna förutom de över 85 där en stor andel har otillräcklig fysisk aktivitet. Utrikes födda kvinnor och män och inrikes födda kvinnor med utrikes födda föräldrar har lägre fysisk aktivitet än inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Personer med funktionsnedsättning har tydligt lägre fysisk aktivitet än personer utan funktionsnedsättning. För barn och unga kan vi se att andelen med otillräcklig fysisk aktivitet minskar med ålder och att transungdomar rör sig mindre än cis-ungdomar. Barn födda i ett utomeuropeiskt land, och särskilt flickor, rör sig mindre än barn födda i ett europeiskt land.

³ 2023 presenterade Socialstyrelsen nya gränsvärden för riskbruk av alkohol. Alla siffror som är underlag till den här uppföljningen bygger på tidigare gränsvärden.

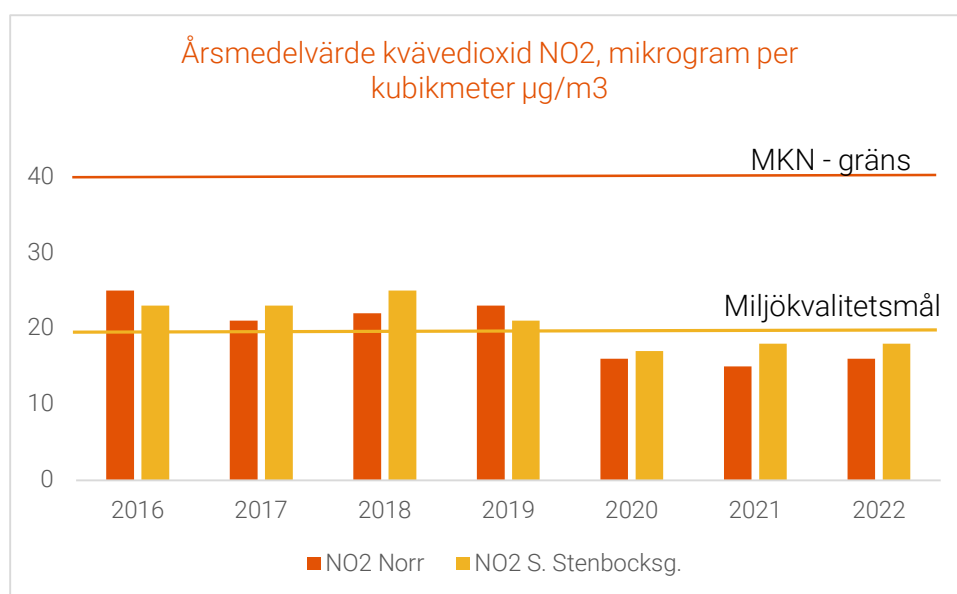
Förbättra människors livsmiljö

Livsmiljö, så kallas den miljö som omger oss människor och som byggs upp av livsnödvändigheter som frisk luft, mat och rent vatten, grönska, skydd och ett behagligt klimat. En hälsosam och vacker livsmiljö gör människor friskare och kan göra Helsingborg mer attraktiv som turist- och besöksort.

Ur fokusområdet i Livskvalitetsprogrammet

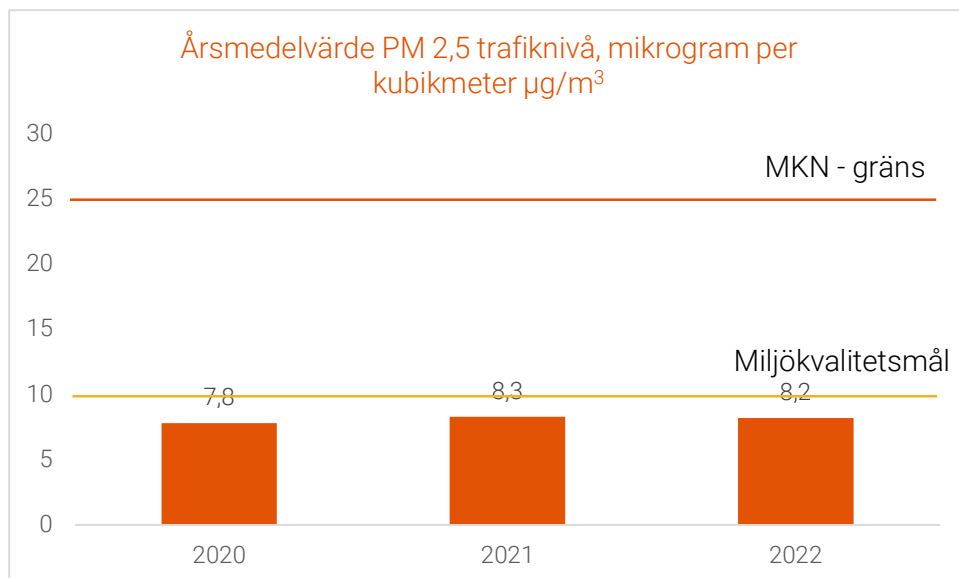
För att följa utvecklingen av fokusområdet kan vi titta på några miljöfaktorer som påverkar människors hälsa.

Luftkvaliteten i Helsingborg är fortsatt god

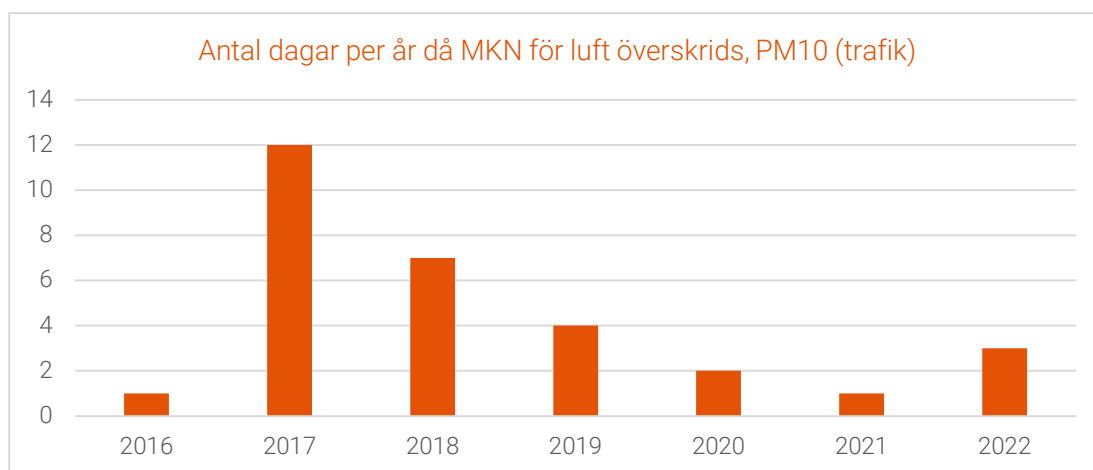
Figur 32 Diagrammet visar uppmätta halter av kvävedioxid i gatunivå, vid två mätstationer i Helsingborg mellan åren 2016–2022, samt gränsvärden för miljökvalitetsnormen (MKN) och miljökvalitetsmålet avseende kvävedioxid. Källa: Miljö- och hälsoskydd Luftkvalitetsrapport 2022, Helsingborgs stad

Kvävedioxid kommer framför allt från förbränningsmotorer. Utsläppen till luft påverkar luftvägar och människors hälsa. Årsmedelvärdet för kvävedioxid underskrider miljökvalitetsnormens (MKN) högsta tillåtna årsmedelvärde och ligger även under miljökvalitetsmålen för luftkvalitet sedan 2020. Utvecklingen av indikatorn går i rätt riktning.

Figur 33 Diagrammet visar årsmedelvärde för halten av små partiklar PM2.5 i luften samt miljökvalitetsnormens gräns och miljökvalitetsmålets riktvärde. Källa: Miljö-och hälsoskydd Luftkvalitetsrapport 2022, Helsingborgs stad

PM 2,5 kommer från förbränningsmotorer på fordon och i industrin, från slitage av däck och vägar samt från småskalig eldning. De mycket små partiklarna kan leda långt ner i luftvägarna och påverkar hälsan negativt framför allt på barn. Diagrammet visar PM2.5 i trafikmiljö. I Helsingborg ligger vi strax under miljökvalitetsmålens riktvärden. Mätningarna sträcker sig inte så långt bakåt i tiden så jämförelse med år 2016 är inte möjligt.

Figur 34 Diagrammet visar antal dagar per år då miljökvalitetsnormen för luft avseende PM10 överskrids. högsta antal överskridande dagar är 35. Källa: Miljö-och hälsoskydd Luftkvalitetsrapport 2022, Helsingborgs stad

De lite större partiklarna mäts också. De påverkar också luftvägarna. Här följer vi antalet dagar per år då riktvärdet för Miljökvalitetsnormen för PM10 överskrids. Dessa ligger under riktvärdet som i dagsläget är 35 dagar. Riktvärdet väntas skärpas till 18

dagar. I Helsingborg klaras dock detta riktvärde med marginal. För mer information läs Årsrapport 2022 Luftkvalitetsmätningar i Helsingborg.

Höga bullernivåer gör att många störs

Genom stadens bullerkartläggning kan buller beräknas. Den senaste genomfördes under året och visar att 42,4 procent av befolkningen exponeras för bullernivåer över 55 dB under hela dygnet. 21,1 procent utsätts för buller över 50dB under natten. I folkhälsoenkäter ställs även frågor kring störd sömn på grund av buller. I den senaste enkäten svarar 7,3 procent av befolkningen att de har svårt att somna eller att de vaknar på grund av trafikbuller. det är en höjning från 4,8 procent sedan föregående enkät. Det ser ut på liknande sätt för Malmö och Lund. En hög exponering för buller särskilt nattetid ökar risken för hjärt- och kärlsjukdom, metabola sjukdomar och psykisk ohälsa.

	2017-2020	2018-2021	2019-2022
Andel av befolkningen med störd sömn på grund av trafikbuller	4,2	4,8	7,3

Figur 35 Tabellen visar andel som uppger att de har svårt att somna eller blir väckta ur sin nattsömn på grund av trafikbuller. Källa: Folkhälsomyndigheten, HLV

Bild 5 Pålsgatan Fotograf: Pierre Ekman, 2023-08-21

Öka tillgängligheten till upplevelser

Det är viktigt för människors trivsel och välmående att de har tillgång och möjlighet att lätt delta i olika upplevelser och aktiviteter. Upplevelser och aktiviteter för alla har kompensatoriska effekter på de barn och unga som har svårare uppväxtvillkor och stärker barns och ungas självkänsla, motverkar ofrivillig ensamhet och ökar tryggheten.

Ur fokusområdet i Livskvalitetsprogrammet

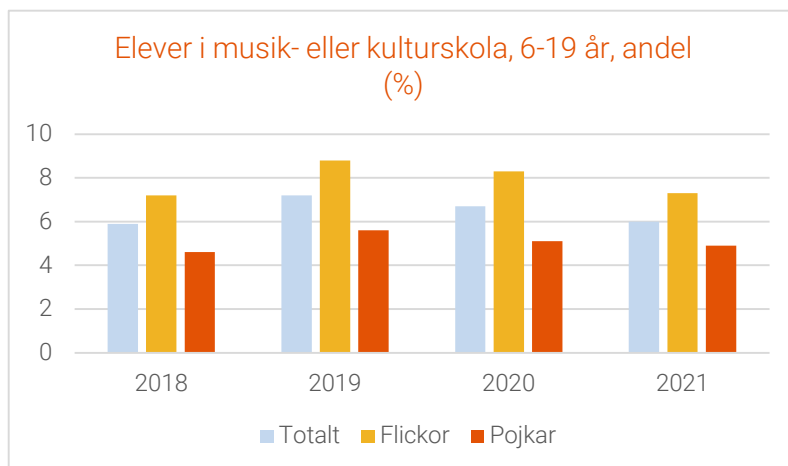
För att följa utvecklingen av fokusområdet redovisar vi deltagande i olika aktiviteter, och föreningar.

Svårt att mäta hinder för delaktighet

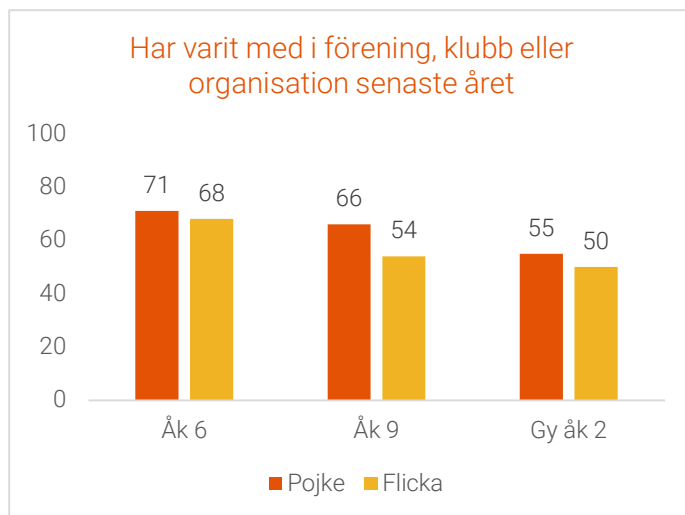
Vi har ingen data om eventuella hinder för att delta i aktiviteter och få tillgång till upplevelser. I projektet Aktiv Fritid analyserades hinder för att nyanlända barn och unga skulle delta i organiserade fritidsaktiviteter. De formulerade åtta hinder för deltagande: 1. Bristande kunskap och kulturella skillnader 2. Begränsningar och sämre förutsättningar för flickor 3. Brist på fritidsaktiviteter i socioekonomiskt utsatta stadsdelar 4. Svårigheter att lokalisera och anmäla till en aktivitet 5. För höga krav på ungdomar som är nybörjare 6. Ekonomiska trösklar 7. Osäkerhet i aktiviteten och livssituationen samt 8. Rasism, diskriminering och kränkningar. (IM Sweden, 2020)

Små förändringar i delaktighet i kulturaktiviteter

Andelen som deltagit i konstupställning, museum, teater, bio och/eller sportevenemang har minskat något sedan 2016. Män deltar i något högre utsträckning i sådana aktiviteter än kvinnor. Andelen barn och unga som deltar i musik- eller kulturskola har inte förändrats nämnvärt sedan 2016. Flickor deltar i större utsträckning i musik- eller kulturskola. Helsingborgs kommun sticker ut jämfört med andra kommuner i Sverige genom en mycket lägre andel elever i musik- och kulturskola.

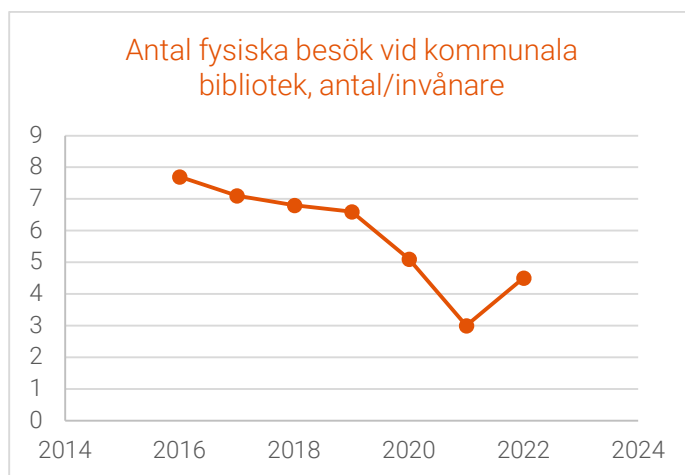

Figur 36 Diagrammet visar andelen barn och unga i åldrarna 6–19 år som deltar i musik- eller kulturskola. Källa: Kulturrådet

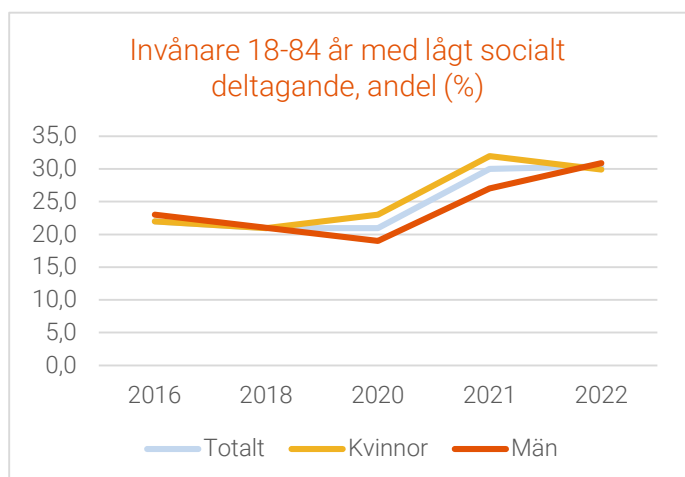
Figur 37 Diagrammet visar andelen som varit med i förening, klubb eller organisation det senaste året. Källa: Region Skåne, Folkhälsoenkäten Barn och unga 2021.

Antalet fysiska besök vid kommunala biblioteken har minskat tydligt sedan 2016. Antalet aktiva låntagare i stadens bibliotek har också minskat. Fler kvinnor än män är aktiva låntagare.

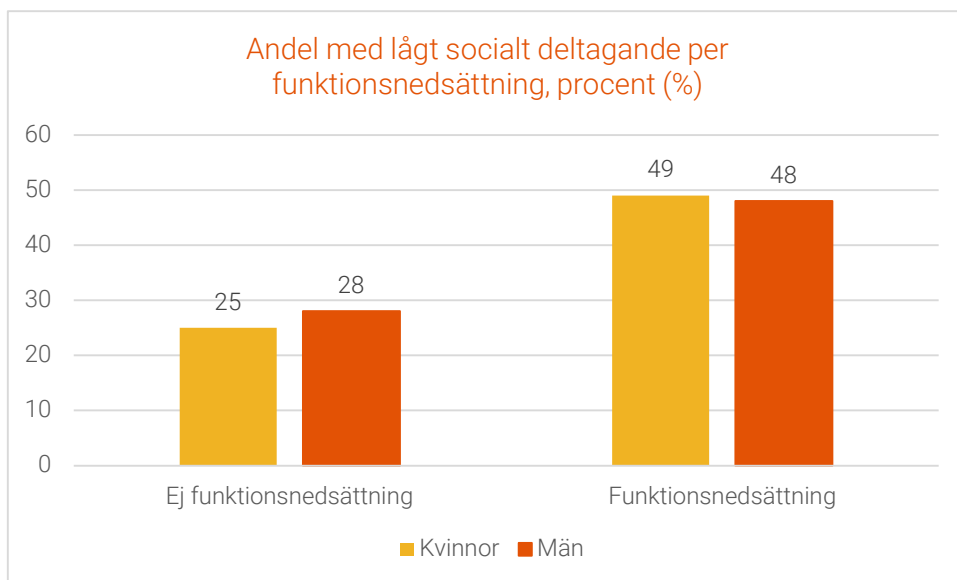
Figur 38 Diagrammet visar antal fysiska besök vid kommunens bibliotek per invånare. Källa: SCB och Kungliga biblioteket.

Färre deltar i sociala aktiviteter

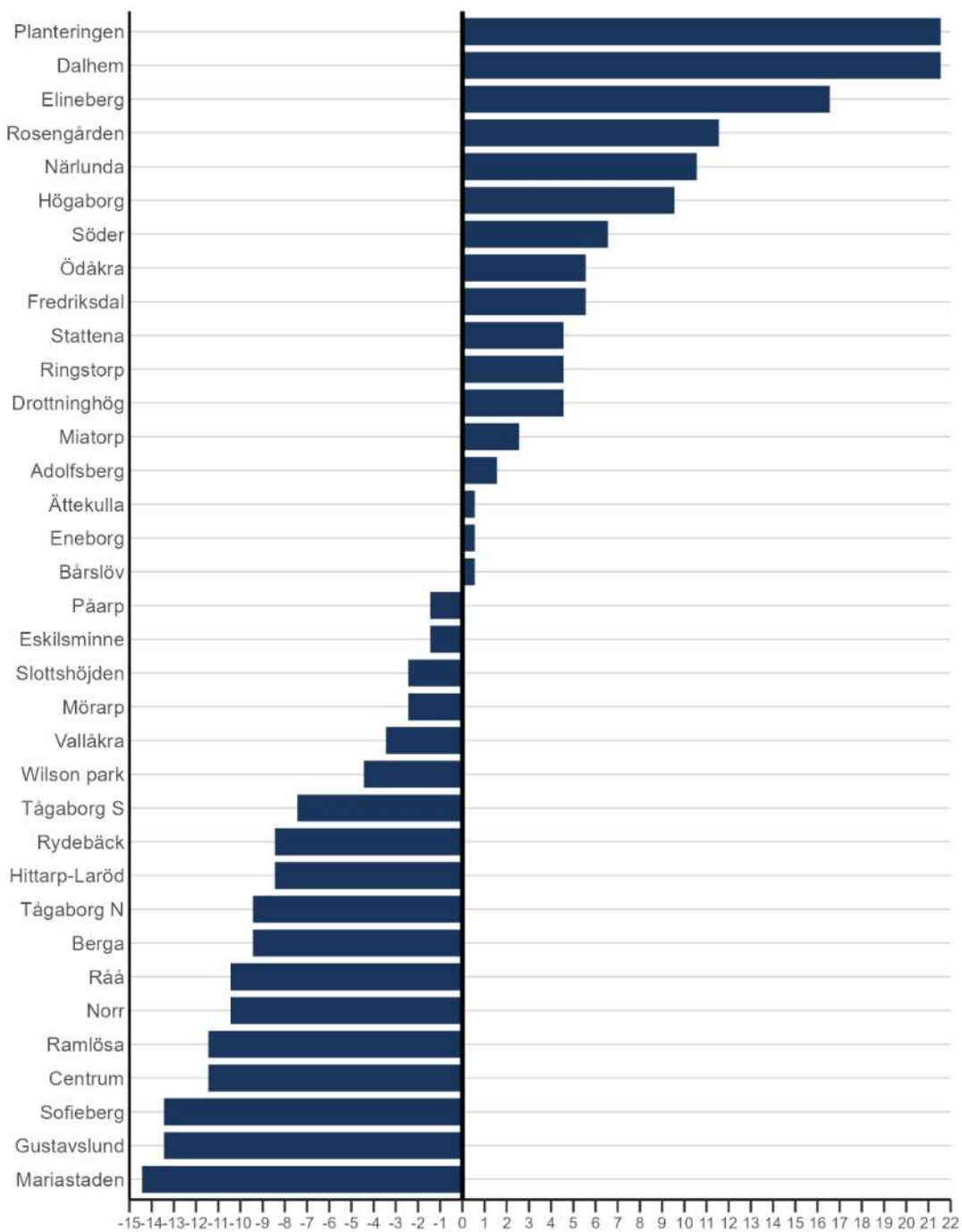
Figur 39 Diagrammet visar andelen invånare mellan 18-84 år med lågt socialt deltagande. Källa: Folkhälsomyndigheten HLV

Socialt deltagande, som att till exempel gå på bio, fest eller föreningsmöte är viktigt för hälsa och välmående. Andelen med ett lågt socialt deltagande har ökat sedan 2016. När vi delar upp siffrorna om socialt deltagande på diskrimineringsgrunderna kan vi se att äldre har lägre socialt deltagande än yngre, personer med funktionsnedsättning lägre än personer utan funktionsnedsättning, transpersoner lägre än cis-personer och utrikesfödda lägre än inrikes födda.

Figur 40 Diagrammet visar andel som under de senaste 12 månaderna deltagit i färre än två aktiviteter uppdelat på personer med och utan funktionsnedsättning samt per kön. Ålder 18 år och uppåt. Källa: HLV 2022. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Generellt har män lägre socialt deltagande än kvinnor utom för åldersgruppen 30 till 44 år och personer över 85 år där kvinnor har lägre socialt deltagande än män. Bisexuella personer har lägre socialt deltagande än heterosexuella och homosexuella personer. Vi kan också se skillnader i social delaktighet mellan stadsdelarna. Skillnaden mellan högst och lägst är 36 procent.

Figur 41 Diagrammet visar andel av befolkningen med lågt socialt deltagande för Helsingborgs stadsdelar (2022) jämfört med staden som helhet. Källa: SCB. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Viljeinriktning ett jämlikt Helsingborg

Stärk integrationen

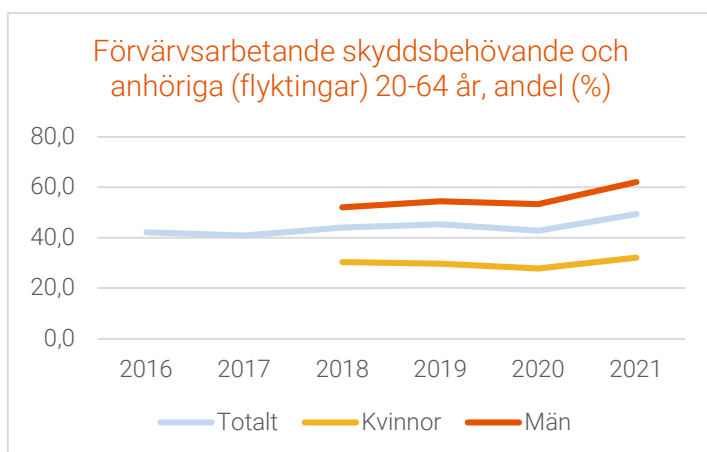
Integration handlar om att människor känner samhörighet och delaktighet i samhället och att olika grupper möts och har utbyte med varandra. En framgångsrik integration leder till gemenskap, en stad som håller samman och en starkare samhällsekonomi.

Ur fokusområdet i Livskvalitetsprogrammet

Integration är en ömsesidig process där det finns flera delar som vi inte kan mäta. Samhörighet, attityder och acceptans har vi inga lokala nyckeltal för. Fokus här blir sysselsättning, utbildning, delaktighet och tillit.

Andelen förvärvsarbetande ökar något

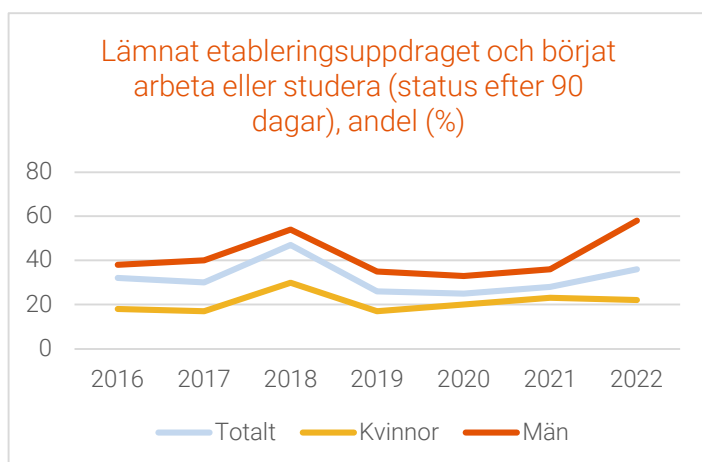
Andelen nyanlända som arbetar har ökat sedan 2016, men mer för män än kvinnor.

Figur 42 Diagrammet visar andel förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år i november månad av det totala antalet skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år. Med skyddsbehövande och deras anhöriga avses personer som sökt asyl och fått uppehållstillstånd, deras anhöriga samt kvotflyktingar. Personerna har bott i Sverige 4-6 år. Källa: SCB

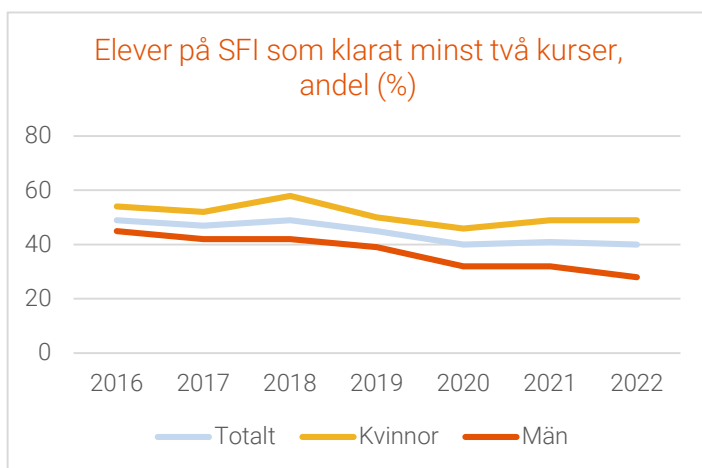
Fler män än kvinnor arbetar eller studerar efter etableringstiden

Jämfört med 2016 är det totalt sett en större andel som 2022 arbetar eller studerar efter att ha lämnat etableringsuppdraget, men andelen har varierat mellan åren. Det finns tydliga skillnader i andelen kvinnor och män som arbetar eller studerar efter att ha lämnat etableringsuppdraget där män i större utsträckning än kvinnor är i någon form av sysselsättning.

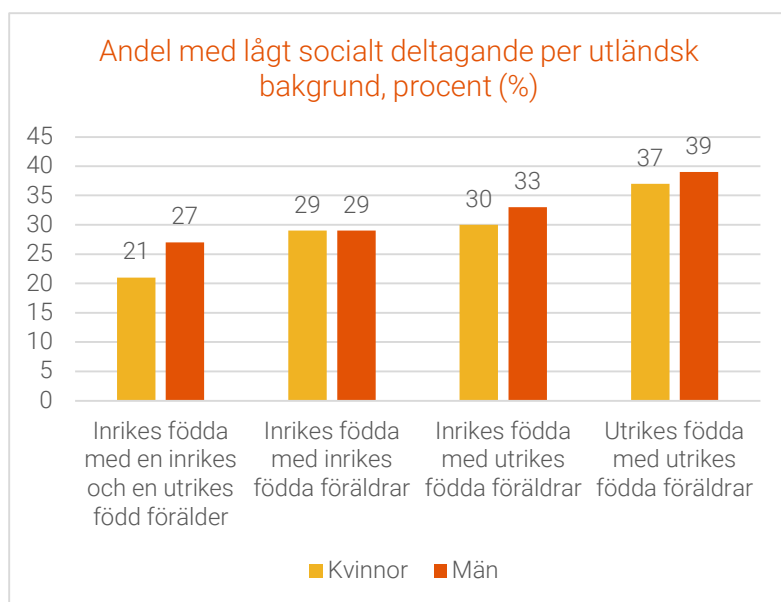
Figur 43 Diagrammet visar andel som lämnat etableringsuppdraget som erhållit arbete efter 90 dagar. Etableringsuppdraget omfattar nyanlända flyktingar i arbetsför ålder (20–64 år) samt nyanlända i åldern 18–19 år utan föräldrar i Sverige. Källa SCB

Sedan 2016 har andelen som klarar svenska för invandrare (SFI) minskat. Fler kvinnor än män klarar svenskundervisningen.

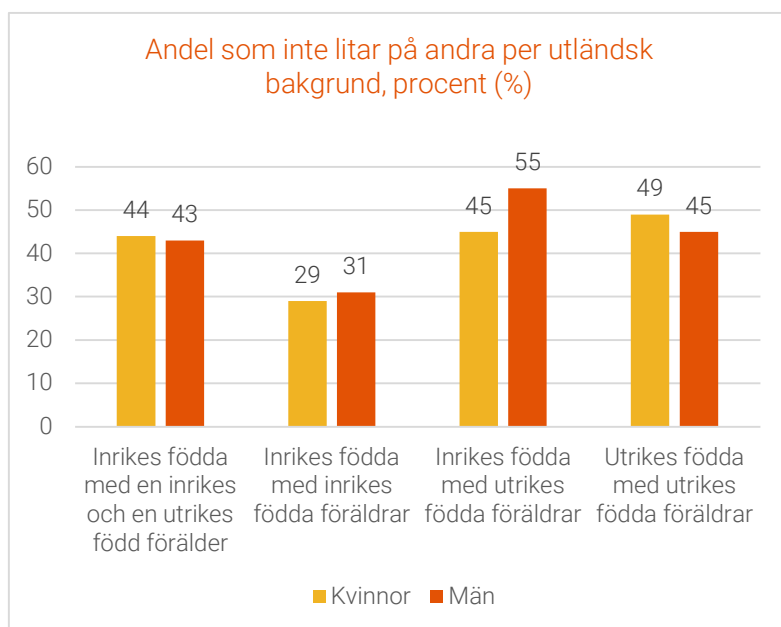

Figur 44 Andel elever som på två år klarat minst två kurser av samtliga nybörjare. Källa: SCB

Delaktighet och tillit kan säga något om integration och tillhörighet. Utrikes födda personer har något lägre social delaktighet än inrikes födda personer. Utrikes födda personer och personer med en eller två föräldrar födda utomlands har lägre tillit till andra än inrikes födda personer med två inrikes födda föräldrar.

Figur 45 Diagrammet visar andel som under de senaste 12 månaderna har deltagit i färre än två aktiviteter per utländsk bakgrund och kön. Ålder 18 år och upp. Källa: HLV 2022. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Figur 46 Diagrammet visar andel som inte litar på andra per utländsk bakgrund och kön. Från 18 år och upp. Källa: HLV 2022. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Öka jämställdheten

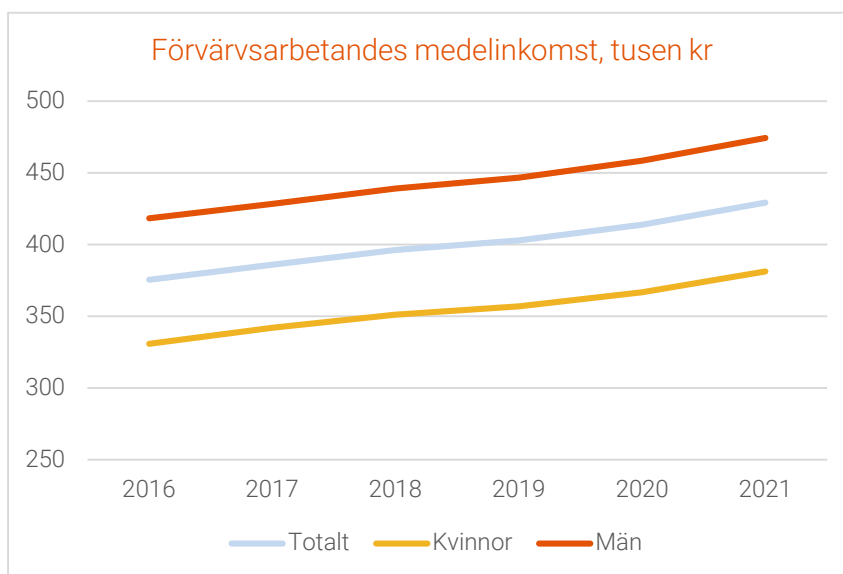
I ett jämställt samhälle har alla samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet oavsett kön. Att öka jämställdheten förbättrar allas välmående och hälsa, det skapar ekonomisk tillväxt, ett tryggare samhälle och bättre uppväxtvillkor för barn.

Ur fokusområdet i Livskvalitetsprogrammet

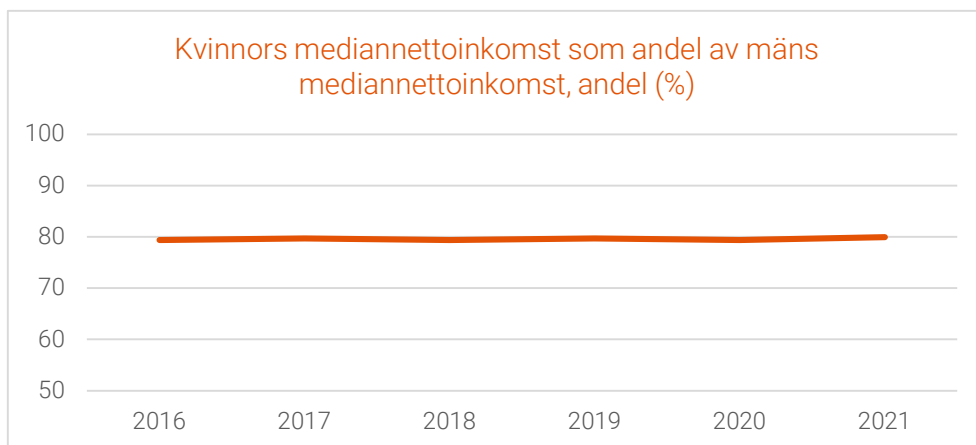
Olika gruppers representation (så kallad social representativitet) kan anses ha betydelse för demokratin och samhällets utveckling. Andelen kvinnor i kommunfullmäktige har ökat mellan valen 2018 och 2022, från 31 procent till 49 procent. Även andelen kvinnor på ordförandeposter har ökat något, men är inte inom spannet för vad som anses jämställt (40/60).

Könsskillnader i ekonomisk trygghet

Ekonomisk trygghet har effekter för möjligheten att leva ett självständigt liv samt att delta i och påverka samhället och sitt liv. Medelinkomsten har ökat både för kvinnor och män sedan 2016, men den har ökat mer för män än för kvinnor. Kvinnor tjänar mindre än män. På frågan om svårigheter att klara löpande utgifter är kvinnor i åldern 30–44 de som har störst svårigheter. För den gruppen kan vi också se en tydlig ökning jämfört med den tidigare undersökningen från 2019. I åldersgrupperna 30–44 och 85+ är också skillnaderna som störst mellan kvinnor och män.

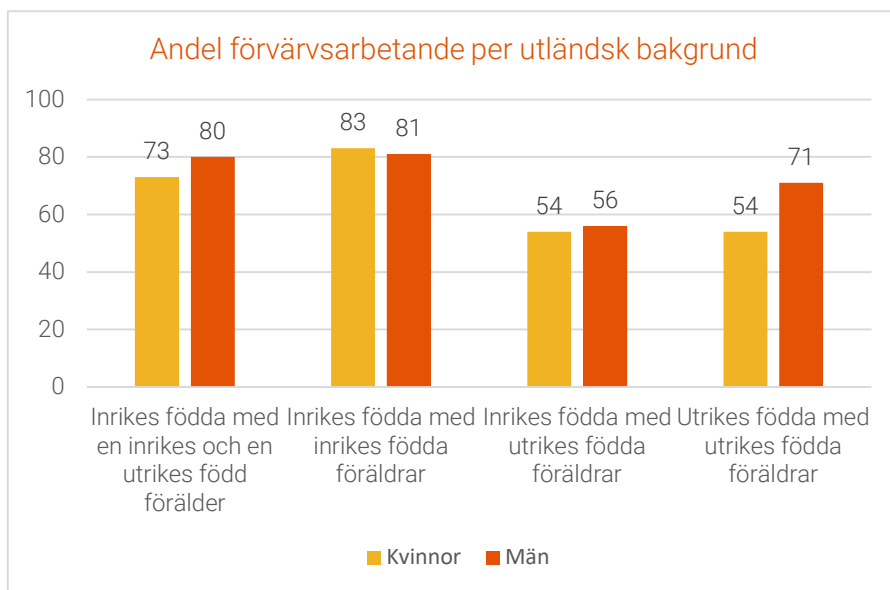
Figur 47 Diagrammet visar förvärvsarbetares medelinkomst i tusen kronor, per kön. Källa: SCB

Figur 48 Diagrammet visar Kvinnors disponibla mediannettoinkomst som andel av mäns disponibla mediannettoinkomst, avser personer 20 år och äldre som är folkbokförda i området. Källa: SCB

Kvinnors andel av mäns inkomst har inte förändrats nämnvärt sedan 2016. Om vi delar upp gruppen kvinnor utifrån fler diskrimineringsgrunder kan vi se att utrikes bakgrund och funktionsnedsättning är faktorer som ytterligare påverkar de ekonomiska förutsättningarna för kvinnor.

Fler faktorer än kön påverkar ekonomisk trygghet

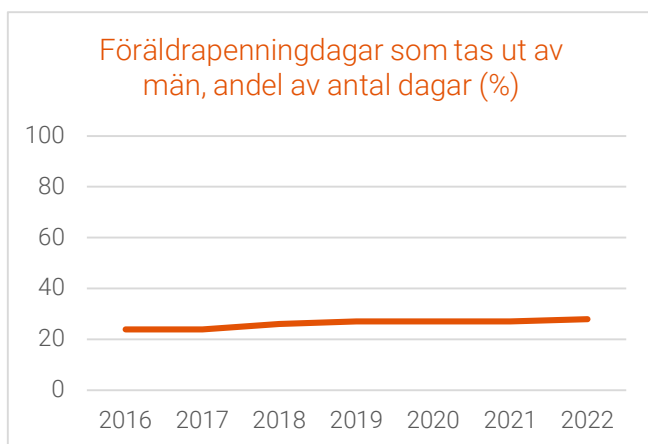

Figur 49 Diagrammet visar andel som under de senaste 12 månaderna varit förvärvsarbetande per utländsk bakgrund och kön. Källa: Folkhälsomyndigheten, HLV 2022. Bearbetning: Helsingborgs stad.

Utrikes födda kvinnor och kvinnor med utrikes födda föräldrar samt kvinnor med funktionsnedsättning förvärvsarbetar i lägre utsträckning. Kvinnor med funktionsnedsättning är i större utsträckning oroliga för att bli av med sitt jobb än kvinnor utan funktionsnedsättning.

Ojämsställd fördelning av föräldrapenningen

Fördelningen av det obetalda hem- och omsorgsarbete får effekter på sysselsättning, möjligheten att delta i och påverka samhället samt hälsan. Män tar ut en något större andel av föräldrapenningdagarna 2022 jämfört med 2016, men fördelningen mellan kvinnor och män är fortsatt ojämn. Jämfört med 2016 tar män ut en något större andel av de tillfälliga föräldrapenningdagarna. Data om fördelning av övrigt obetald hem- och omsorgsarbete finns enbart på nationell nivå.

Figur 50 Diagrammet visar andel föräldrapenningardagar har tagits ut av män av totala antalet uttagna föräldrapenningdagar. Källa: Försäkringskassan

Bild 6 Pappa med klättrande barn. Foto: Studio E, 2021

Skapa goda uppväxtvillkor för alla barn och unga

Goda uppväxtvillkor handlar om barnets hela uppväxtmiljö, allt från sociala relationer, hushållets ekonomi, bostad och skola till trygghet och framtidsutsikter. Att samhället agerar för att alla barn får likvärdiga förutsättningar till goda uppväxtvillkor är en investering för framtiden, för god livskvalitet och för ett hållbart samhälle.

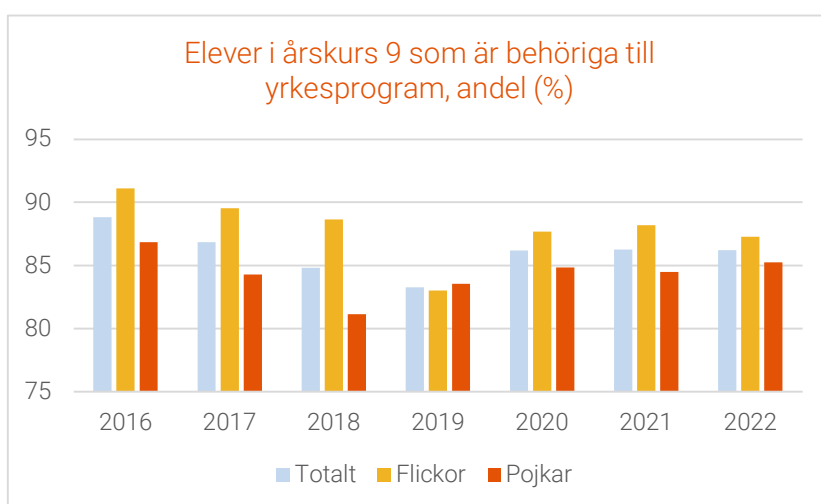
Ur fokusområdet i Livskvalitetsprogrammet

För att följa utvecklingen av fokusområdet tittar vi bland annat på trygghet, behörighet och ekonomisk utsatthet.

Elever är trygga i skolan, men behörigheten sjunker

Andelen barn som går i förskola har varierat över åren. 2016 var 86 procent av barnen inskrivna i förskola och 2022 cirka 87 procent. Tidig skolframgång är en viktig skyddsfaktor för en rad områden som missbruk, kriminellt och våldsamt beteende samt psykisk och fysisk ohälsa. Andelen barn som deltagit i och klarat ämnesprov i svenska har minskat sedan 2016. Flickor klarar proven i något större utsträckning än pojkar⁴. Barn och unga trivs generellt bra i skolan och inga stora förändringar har skett mellan 2016 och 2021 förutom för flickor i årskurs nio där andelen som trivs bra har minskat.

Andelen elever som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram har minskat något sedan 2016. Flickor är i något högre grad än pojkar behöriga till gymnasiet.

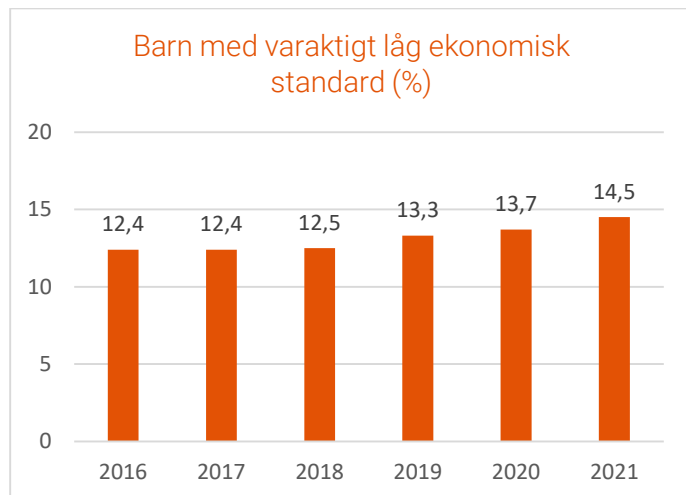

Figur 51 Diagrammet visar andel elever i årskurs 9 som är behöriga till ett yrkesprogram av de elever som fått eller skulle ha fått betyg i minst ett ämne enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet i årskurs 9. Källa: Skolverket och SCB

⁴ Under 2020 och 2021 genomfördes inga prov på grund av covid-19-pandemin.

Fler barn i ekonomisk utsatthet

Andelen barn som lever i varaktigt låg ekonomisk standard har ökat något sedan 2016. På nationell nivå vet vi att särskilt utsatta grupper är barn till föräldrar med förgymnasial utbildning, särskilt kvinnor samt personer födda utanför Europa.

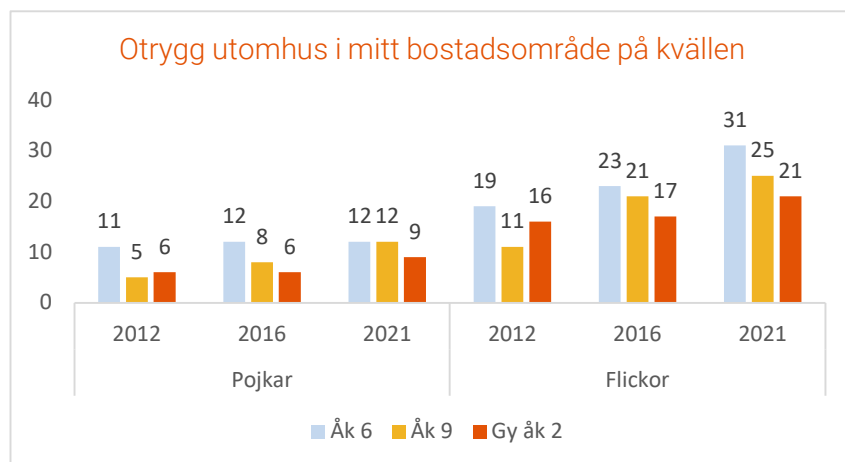

Figur 52 Diagrammet visar andelen barn 0–19 år med varaktigt låg ekonomisk standard. Det innebär att den disponibla inkomsten (justerad för hushållets sammansättning) senaste året och minst två av de tre föregående åren har varit lägre än 60 % av medianvärdet för riket. Källa: Folkhälsomyndigheten

Färre unga med i förening och fler känner sig otrygga utomhus

En viktig skyddsfaktor och förutsättning för god hälsa är rörelse och delaktighet. Andelen barn och unga i Helsingborg som är medlemmar i en idrottsförening har minskat över tid. Nedgången är relativt sett något större bland pojkar jämfört med flickor. Unga med låg socioekonomisk bakgrund är tydligt underrepresenterade i idrottsföreningar jämfört med unga med hög socioekonomisk bakgrund.

Barn och ungas upplevelser av otrygghet ute på allmänna platser har ökat något, men mer för flickor än för pojkar. Flickor upplever otrygghet i större utsträckning än pojkar. Det är framför allt barn boende i Nordöstra staden och Centrum söder som uppger att de känner sig mindre trygga än vad barn och unga i kommunen som helhet gör.

Figur 53 Diagrammet visar andelen barn uppdelat per årskurs och kön som känner sig otrygg utomhus i sitt bostadsområde på kvällen. Källa: Region Skåne, Folkhälsoenkäten Barn och unga,

Källor

Naturvårdsverket, 2022 <https://www.naturvardsverket.se/data-och-statistik/konsumtion/vaxthusgaser-konsumtionsbaserade-utslapp-per-person/>

Brottsförebyggande rådet, 2023-08-23
<https://bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2023-08-23-garningspersonens-kon-alder-och-relation-till-den-utsatta.html>

Helsingborgs stad, et al, 2021. Rapport från kartläggningsprojektet om ofrivillig ensamhet i Helsingborg 2021-04-01--2021-12-31
[Rapport_av_kartlaggningsprojektet_Omtanke_Helsingborg_211216.pdf](https://s3.amazonaws.com/rapport_av_kartlaggningsprojektet_Omtanke_Helsingborg_211216.pdf)
(amazonaws.com)

SCB, 2021 <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningsframskrivningar/demografisk-analys/pong/statistiknyhet/aterstaende-medellivslangd-efter-utbildningsniva2/>

Helsingborgs stad, 2023 Luftmätningar i Helsingborg 2022
<https://media.helsingborg.se/uploads/networks/1/2018/08/arsrapport-2022-luftmatningar-i-helsingborg.pdf>

IM Sweden 2020, Nio hinder och 150 förslag på lösningar – en kartläggning av integration och inkludering för en aktiv fritid
<https://www.imsweden.org/app/uploads/2020/05/IM-Aktiv-Fritid-Rapport.pdf>

Folkhälsomyndigheten, Folkhälsoenkät Hälsa på lika villkor (HLV) mellan åren 2016–2022

Region Skåne, Folkhälsoenkät Barn och unga, 2021

Folkhälsostudio 2023-11-28
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/faktablad/datavisualisering/>

